UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 07 16 001 4

DR Refik, Ahmet
438 Meşhur 'Osmanlı
R44 kumandanları

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

3095

11/20

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/mehurosmanlikuma00ahme

مؤسس بنیان سلطنت ، جنتمکان سلطان عثمان خان
غازی حضرتلری
٦٥٦ — ٧٢٦

Refik, Ahmed

کتابخانهٔ حلمی

مشهور

عثمانلی قوماندانلری

مؤلفی
پیاده ملازملرندن
احمد رفیق

معارف نظارت جلیله‌سنک ومطبوعات داخلیه مدیریت علیه‌سنک
رخصتیله طبع اولونمشدر .

استانبول

کتابخانهٔ اسلام وعسکری ـ ابراهیم حلمی
۶۲ ـ اسکی ضبطیه جاده‌سی ـ ۶۲

۱۳۱۸

DR
438
R44

کتابخانهٔ اسلام و عسکری

تجارزاده ابراهیم حلمی

LIBRARY
FEB 19 1968
UNIVERSITY OF TORONTO

(آ. آصادوریان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سی نومرو ٥٢

مدخل

—

عثمانلیلرك اجـدادی اولان ترکلر ، آسـیای وسطیده تزیید بنیان قوت ایتدکلری اثناده، میلاددن بر چوق زمان مقدم چینلیلرله مبـارزات دائمه‌ده بولنمشلر ، بو قوم قدیمی بر چوق دفعه‌لر مغلوب ایلمشلردی . حتی ترکلرك مهاجمات متوالیه‌سندن دوچار هراس اولان چینلیلر ، قومشـولرینك حسیات جنکاورانه‌لرینی تسکین ایچون ایمپراطورلرینك کریمه‌سنی ترکلرك رئیس قبیله‌لرینه ویرمك کبی بر جمیله بیله ابراز ایتمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده ، بو حرکتلری هیچ بر نتیجه حاصل ایده‌مه‌مشدر. بالاخره ترکلر،

دها طوغریسی هیونغ نولر ، غرب جنوبی‌یه طوغری حرکت ودهاصو کره (ترکستان) نامیله توسیم ایدیلن خطهٔ واسعه‌ده توطن ایده‌رك ترك نامی آندن صوکره ظهور ایلمشدر .

ترکلر ، بو خطهٔ وسیعه‌یه یرلشدکدن صوکره همجوارلری بولنان قبائل ایله محاربه ایتمکدن اصلا خالی قالمامشلردر. حق دین‌مبین اسلامیت، قلبلرینی ازلی بر نشوهٔ روحانیته غرق ایلدیکی زمان ، امر مقدس جهاده بر قانددها سعی و اقدام ایده‌رك خلفای عباسیه‌یه عساکر معاونه خدمتنی بیله ایفا ایلمشلردر .

اوزمانلر (آسیا) ده بولنان حکومتلرك معیتلرنده‌کی عسکرلر، ترکلر قدر جسور اولمدقدن باشقه انلر قدرده حرب آشنا دکلدیلر . ترکلرك صولت قهرمانانه‌لری، طرز محاربه‌لرنده‌کی شجاعت وحماستلری همجوار حکومتلره او درجه بر تأثیر اجرا ایدوردی‌که ، ترکلرك بسالتی چین شعراسنك اك

دلنشین شعرلر وجوده کتیرملرینه مساعد بر زمین دلارا تشکیل ایلردی . مثلا بر چین شاعری ترکلرك حربه کیدشلرینی :

«آرابه‌لر لینغ ـ لینغ سس ویرر؛ آتلر سیائو ـ سیائو دییه صولوق آلیر؛ عسکرلر یانلرینه یای و اوق آصوب کیدرلر ؛ آنالر، آتالر، چولوق چوجقلر عسکر صفلری ایچنده قارما قاریشیق قوشه‌رق بونلری تشییع ایدرلر ؛ صالیویرمه‌مك ایستیورلرمش کبی بونلرك اتکلرینه صاریلیرلر.»(١) یولنده تصویر ایدرلردی .

حتی بونلر تصویر مناظر طبیعته بیله ترکلرك اجرا ایلدکلری مأثر جنکاورانه‌یی مزج ایده‌رك شعرلرینی بر قاتدها رونقدار ایدرلردی . بر قیش منظره‌سنی تصویر ایدن شو پارچه‌ده ترکلرك بر سانحهٔ دلپذیری اوله‌رق وجوده کلمشدر :

«بشنجی آیده (تیان شان) اوزرنده حالا قار اریمدی .

---

(١) نجیب عاصم، تورك تاریخی، جلد ١، ص ٤٩

بو قدر صغوق بر موسمده بر چیچك بیله کوروئمز.

شفق آثار آتماز چالك وطاوول سسلرینه قولاق ویره‌رك حرب ایتملی. کیجه‌لری اکر اوستنده اویوملی.

عسکرلر انجق (غوبی) چوللرنده طوره‌بیله‌جکلر.

بو بیابان وحشت انکیزده تنویر انظار ایدن بر شی وارسه اوده فضای بیکران اورته‌سنده طوران هلال قمردر. اوراده شبنم، قلیج وزرهلر اوزرنده تبلر ایدر.»

حالبوکه برازصوکره‌ه عربلره حرباً معاونتدن کری طورمیان ترکلرك مأثر قهرمانانه‌لریله آسیای غربی تاریخی ده زینتیاب اولمغه باشلادی. سامانیلرك، غزنویلرك، سلجوقیلرك عصرلرجه دوام ایدن حکومتلری (آسیا) یی کاملاً ید تسخیره آلملرینه مدار اولدی. هجرتك ٤٥٦ سنه‌سنده آسیاده تأسیس بنیان حکومت ایدن سلجوقیلر، (بیزانس) ایمپراطورلرینه بر قاچ پارچه اراضیدن

باشقه بر شی براقمدیلر. حالبوکه محمود غزنویلر، آلپ آرسلانلر، ملکشاهلر کبی هر بری عصرینك برر جنکاور فریدی اولان قهرمانلرك همت بلندیله تزیید شان وسطوت ایدن بو حکومتلرده چوق برزمان استقرار ایده‌مدی. اوغوز خان نسلندن اولان سلیمان شاه، ٥٠,٠٠٠ کشی ایله اطرافه آتشلر نثار ایده‌رك آسیایی پامال ایدن چنکیزك پنچهٔ غدرندن خلاص اولمق ایچون، غربه طوغری حرکت ایتدی.

(فرات) نهرندن کچرکن (جعبر) قلعه‌سی قربنده آنك آیاغی قایوب مغروقاً وفاتی، تحت ریاستنده بولنان قبیله‌نك طاغلمسنی موجب اولدی. ایشته بو وقعهٔ مؤسفه، قلوب امتده ابدی برتأثر حصوله کتیره‌رك احفادینك رأیت اجلالی آلتنده مظهر شان اولان شاعرلری:

ذکره شایاندر فراتك هر یری
بن که بر ترکم اونوتمم (جعبر) ی.
ترك اولان نعمت شناس اولمق کرك،
وار یری کیتسه‌م (مزار ترك) ده‌دك.

ای مزار ترك : صغوتخانه‌سك ،
خوابگاه شاهسك ، شاهانه‌سك .
افتخار ایت ، ای سرای معنوی !
شاه ترکان سنده اولمش منزوی .
زائرك اولسون موقر دائما ،
شامتك اولسون محقر دائما .
ای سلیمان شاه منتدارکز ؛
شاکر اولاد فیض آثارکز .
اولدی اخلاصکله فخر دومان
اوغلك ارطغرل کبی بر قهرمان .
آفرین ارطغرلك یارانه !
آفرین ارطغرلك عثمانه !
شانمز عثمانمز اولماز شانلی بز .
بونجه ملیون خلق هپ عثمانلی یز !

منظومهٔ متحسرانه‌سیله بیان حسیاته مجبور ایلمشدر .

سلیمان شاهك وفاتی متعاقب داستان ملیمزی تزیین ایدن مفاخر جلیلهٔ معلومه‌دن صوکره اوغلی ارطغرل غازی ٦٣٠ ده (سکود) حوالیسنده یرلشدی . ٦٨٠ ده وقوع وفاتنه مبنی قاعد ریاست اولان مخدومی عثمان غازی هجرتك ٦٩٩ نجی سالنده بر مدت بکلك عنوانیله حکم غالبانه‌سنی اجرا

ایتدکدن صوکره برج استقلاله نصب لوای سلطنت ایلدی.

بو حکومت ایسه، مؤسسنک نام عالیٔ جنکاورانه‌سنه اضافتله (عثمانلی حکومتی) نامیله تأسس ایده‌رك سیف جلادار اسلامیتله شرق وغربی اشراق ایلمکه باشلادی.

عثمانلیلرك ظهورینه مدار اولان اسبابك الك برنجیسی حرب وطولاییسیله عسکرلك اولدیغندن عثمانلیلرده عسکرلك جزئی برزمانده شایان حیرت بر صورتده ترقی ایلدی. حتی عثمانلی حکومتی، درحال عسکری بر حکومت حالنه تحول ایده‌رك ملکك تقسیمات ارضیه‌سی بیله عسکرلك نقطهٔ نظرندن تنظیم ایدلمشدی.

حوزهٔ ممالك عثمانیه‌دن معدود اولان اراضی ایکی قسمه تقسیم ایدیله‌رك بونلرك برینه خاص، دیکرینه تیمار تعبیر اولنوردی. «مثلا بش آلتی یوز قریه‌یی شامل اولان برسنجاغك اوچیوزکوبی ایجابنه کوره ایکیشر اوچردن سکسان طقسان تیمار.» (۱) تفریق ایدیلیردی.

---

(۱) نتایج الوقوعات، جلد ۱، ص ۱۹ — مینیو، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ٤، ص ٤٦٠ — جلد ۱، ص ۱۱۹

تیمار وخاص عنوانیله تقسیم ایدیلن بواراضی، برچوق کیمسه‌لرك تحت تصرفنده بولنور؛ بونلر، او اراضیده‌کی محصولانك عشری ایله معاملات قیودیه وسائره خصوصنده‌کی مصارفاتی تیمار صاحبلرینه ویررلردی.

او زمانلر خطهٔ عثمانیه باشلیجه یدی سنجاغه منقسم اولوب آنلرده: اسکیشهر، قره‌جه حصار، این اوکی، اینه‌کول، بیله‌جك وسائره‌دن عبارت ایدی. هر سنجاغك بکی کندی سنجاغنك ادارهٔ ملکیه‌وعسکریه‌سنه نظارت ایدر، اثنای محاربه‌ده عسکرك آتی، اسلحه ومهماتی مکمل بولندرمغه غیرت ایلردی. حرب وقوعه کلیر کلمز بتون خلق معیتلرنده بولندقلری قوماندانك تحت اداره‌سنده اولدقلری حالده تنظیم اولنورلر، بعده سفر بر اردویه التحاق ایدرلردی. بونلر (آقنجی) دنیلن سواریلردن عبارت اولوب بریره آقین ایتمك ایجاب ایلدیکی زمان سرعتله طوپلانیرلر، دشمنه هیچ بر دقیقه آمان ویرمدن مملکتلرینی ضبط ایدرلردی. خصوصیله قیافت عسکریه‌لری هیچ برنظامه تابع

دكلدی . هر كس ایستدیكنی كیبر ؛ قلیج ، قالقان ، جرید ، مزراق واوق كبی اسلحهٔ جارحه‌دن باشقه باشقه برشی استعمال ایتمزدی . حالبوكه دوراورخان غازیده ممالك عثمانیه توسع ایلدكجه تیمار چوغالدی . تیمار چوغالدقجه آقینجیلرك‌ده مقداری تزاید ایتدی . بالآخره محاربه‌لرك صیق صیق وقوعه كلمسی ، بوندن بشقه بعض حصارلری محاصره وضبط ایلمك‌ده ایجاب ایده‌رك صنعت حربك صور واشكالنك تدریجاً تبدل ایلمسی (یایا) عسكرینه‌ده احتیاج كوستردی . بناءً علیه (دوشیرمه) اصولی وضع ایدیله‌رك یكیچری اردوسی تشكیل قلندی . (٧٣٠)

یكیچری اردوسی صرف پیاده‌دن عبارت ایدی . بو پیاده‌لر اونر اونر ، یوزر یوزر ، بیكر بیكر قسملره آیرلدی . بونلره قوماندان اولمق اوزره اونباشیلر ، یوز باشیلر ، بیكباشیلر ویرلدی . بو اردویی تشكیل ایدن افراد بدایتده خرستیان اولادندن طوپلانیردی . بونلر آداب ومراسم اسلامیه‌یه نظراً تعلیم وتربیه كورر ، خصوصی

اوجاقلرده تربیه اولنوردی . اولا عجمی اوغلانلر نامیله تعلیم وتربیه کوروب حرب وضربه قادر بر حاله کلیر کلمز یکیچریلره الحاق ایدیلیر ، اردونك تکثیر قوتنه برصورتله همت اولنوردی (١) .

پیادهنك تنسیقات وتشکیلاتی مرتبهٔ مکملیته کتیرلدکدن صوکره طوپجیلقده ترقی ایتمکه باشلادی. خداوندکار غازی زماننده (٧٨٠) طوپ ایجاد ایدیلهرك محاصره حربلرندهقوللانلدی. بوندن باشقه پیادهنكده اسلحهسی مرتبهٔ مکملیته کتیریلهرك شمدیکی تفنکلر کبی خفیف برطاقم طوپ شکلنده تفنکلر ایجاد ایدیلوب پیادهلره قسماً توزیع ایدلدی. بالآخره تفنکك فائدهسی آکلاشیلیر آکلاشلماز، بوسلاح بتون اردویهده توزیع ایدلدیسهده خداوندکار غازی زماننده هنوز تعمیم ایدلهمشدی . ٨٥٧ سنهسنده فاتح سلطان محمد خان حضرتلری (استانبول) ی محاصره ایلدکلری زمان اوربان نامنده برمجار مهندسنه ٦٢,٨ چاپنده ، ١٢ کنتال یعنی

---

(١) جواد پاشا، تاریخ عسکریٔ عثمانی ، جلد ١ ه مراجعت .

٣٠٠ کیلوغرام ثقلتنده مرمر کله انداخت ایدر غایت جسیم طونجدن بر طوپ اعمال ایتدیرلدی. بو طوپه اوتوز چفت اوکوز قوشیله‌رق تحریك ایدیلیردی. ینه بواثناده هاون طوپلری وسائره‌ده ایجاد ایدیله‌رك اسلحهٔ ناریه‌نك اهمیتی بحق تظاهر ایدنجه اسلحهٔ خفیفه‌نك ده تعمیمنه چالیشیله‌رق بتون اردویه تفنکلر توزیع ایدلدی.

حالبوکه بالآخره ایجابات زمانه‌دن اوله‌رق عسکرك تنسیقی ایجاب ایلدیکندن ١٢٤١ سنه‌سی ذی القعده‌سنك اون برنجی جمعه ایرتسی کونی یکیچریلر لغو ایدلدی. شرف صادر اولان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی اوزرینه یکی تشکیل اولنان عسکره (عساکر منصورهٔ محمدیه) تسمیه قلندی. ابراهیم آغا ایله عثمان آغا ومصرلی داود آغا بیکباشیلق رتبه‌سیله اوچ طابور تشکیلنه مأمور ایدلدی. ١٢٤٣ ده باشلایه‌رق ١٢٤٥ سنه‌سنده نتیجه پذیر اولان روسیه سفرنده بو عسکرلر فوق العاده یرارلق کوستردیلر. خصوصیله کوندن کونه ابراز ایلدکلری ترقی ایله حضرت پادشاهك برقاتدها توجه شاهانه‌سنی جلبه موفق

اولدیلر. بو اثناده، او زمانلر ملازم رتبه‌سنده بولنان مارشال فون مولتکه‌نك خدمت سلطنت سنیه‌یه دخول ایله تنسیقات عسکریه‌ده اصلاحات جدیده اجرا ایلمسی اردوده بر قاتده‌ا مکملیت حصوله کتیردی. بالآخره (مکتب حربیه) ده کشاد ایدیله‌رك مکتبدن یتیشن مستعد ضابطان، اکمال معلومات عسکریه ایلملك اوزره (ویانه)، (برلین)، (پارس) و(لوندره) یه کوندرلدی. بونلرك اردوی همایونده فوق العاده فائده‌لری کورولدی. مولتکه‌نك سلطنت سنیه‌دن مفارقتنی متعاقب آلمانیادن دها برچوق معلم ضابطان جلب ایدلدی. اردوی همایون برقاتدها تکمل کوسترمکه باشلادی. ١٢٤٨ده ردیفلر تشکیل قلندی. (١) ١٢٦٠ ده قرعه اصولی ایجاد ایدلدی. اردونك قوتی بر درجه دها تزاید ایده‌رك ١٢٦٩ ده وقوعه کلن (قریم سفری)نده، فنون حربیه‌یه آشنا قوماندانلر معیتنده یکی یکی مظفریتلره نائل اولوندی. (سلستره)، (اولتانیچه)، مظفریتلری تاریخ عسکریده ابدی برنام براقدی.

(١) ژول وان فاوه‌ر، ژووانه‌ن، ترکیه، ص ٤٢٥

١٢٩٤ — ٩٥ روسیه سفرندن صوکره آلمانیادن اردوی همایونه بر چوق مقتدر معلملر دها جلب ایدلدی. اردوی همایونه صرف اولونان همت متوالیه ایله فوق العاده بر تکمل حصوله کلدی. ١٣٠٣ ده مکلفیت عسکریه قبول ایدلدی. ردیف دوائری تنظیم اولنـدی. مکتب فنون حربیهٔ شـاهانه‌ده تنسیقات مکمله اجرا ایدیله‌رك مکتب فوق العاده مترقی بر حاله کلدی. اردوی همایون عصر حاضرك اك مکمل اسلحه‌سیله تجهیز ایدلدی. حمیدیه سواری آلایلری تشکیل اولندی. ١٣١٤ ده دولت علیه۔ یونان سـفرنده عثمانلی اردوسـنك ابراز ایلدیکی مکملیت، حرکات معقولهٔ حربیه‌سیله احراز ایتدیکی مظفریت شانلی اردومزك درجهٔ کمالنی حقیله اثبات ایلدی. بناءً علیه سفر مذکوری متعاقب تنسیقات و اصلاحات عسکریه‌یه برقات دها سعی و غیرتله علاوه طابورلری تشکیل و دها سـائر لوازمات حربیه‌ده اکمال ایدیله‌رك دولت ابد مدت عثمانی اردولری سایهٔ نصرتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده اوروپانك اك مکمل اردولری درجه‌سنه ارتقا ایلدی.

—

ایشته بورایه قدر شو مطالعاتی سرد واتیاندن مقصدمز، هر بری زماننك بر حکمدار ذی‌وقاری اولان تاجداران عثمانیه‌نك مکتب تربیتلرنده تحصیل معرفت عسکریه ایده‌رك تاریخ عسکریده شانلی صحیفه‌لر وجوده کتیرن مشهور قوماندانلرك غیرت واقدامیله عسکرلکك نه درجه بر ترقی کسب ایتمش بولندیغنی بیان ایتمکدر. اصل مقصدمز ایسه بو قوماندانلرك حیات عسکریه‌لرینی تدقیقدن عبارتدر.

تاریخ که مرآت فضائل بشریه، ومجموعهٔ افعال انسانیه‌در؛ نظر تدقیق وتتبعمز اوکنه وضع ایلدیکی وقایع متسلسله ایچنده بزه اویله خارق‌العاده ذاتلر کوسترر که هر برینك افعال وحرکاتی، فتوحات ومظفریاتی منسوب اولدیغی دولتك ظفرنامهٔ جلادتنده آیریجه بر فصل غرا تشکیل ایدر. بو کبی ذواتك اخلاق وفضائلندن استفاده ایسه، انجق صفحات حیاتیه‌لرینك بر معکس دلاراسی دیمك اولان ترجمهٔ حاللری وساطتیله ممکن اوله‌بیلیر.

پروسیا جنراللرندن مشهور قلاوزویچ، تاریخ حرب مطالعه‌سی حقنده دیرکه: « برقاچ محاربه‌یی

تفصیلاتیله تدقیق ، اساسیله تعمیق ایلمك برچوق
سفرلرك مطالعه‌سندن دها استفاده‌لیدر .» بناءً علیه
بزده دیه‌بیلیرزکه ، تاریخـك برطـاقم وقایع تالیه
وتفصیلات زائده ایله مالی صحائفنی مطالعه دنسـه ،
حرکات وفتوحات حیرتبخشالریله تاریخ عثمانیده بر
فصل مسـتقل تشـكیل ایدن ذوات مشهوره‌نك
حرکات عسکریه‌سـنی تدقیق ومطالعه ایلمك البته
دها ایيدر . زیرا تاریخدن ایدیله‌جـك اك بیوك
استفاده ، یالکز سلسلهٔ وقوعاتی مطالعه دکل ، اصل
تدقیق ومطالعه‌سندن بر اسـتفادهٔ قطعیه استحصال
ایدیله بیله‌جك وقایعی تدقیق ایده‌رك بوندن منافع
مهمه تأمیننه صالح برطاقم مفید نتیجه‌لر استحصال
ایلمکدن عبارتدر .

ایشـته عاجزلری ده بونقطهٔ مهمه‌یی نظردقته
آله‌رق تاریخ عسکریده شانلی صحیفه‌لر وجوده کتیرن
اعاظم جنکاوراندن اك مشهورلرینك حیات عسکریه‌
سنی تقدیر ایچون ، تواریخ عثمانیه‌نك قسم اعظمنی
تدقیق ایتدم . بوندن بشقه هامه‌ر ، لامارتین ، ژول
وانغـاوه‌ر وژووانه‌ن کبی مؤلفین معتبره‌نك آثار

مشهورهٔ تاریخیه‌سنی‌ده مطالعه ایده‌رك هرقوماندانك
اجرا ایلدیکی حرکات عسکریه‌یی صره‌سیله یازمغه
غیرت ایلدم . فقط مشهور قوماندانلرمزك حیات
خصوصیه‌لرینه‌دائر هیچ بر کتابده، هیچ برمعلوماته
تصادف ایده‌مدیکم جهتله یالکز اك زیاده معلوم
اولانلرینی یازمقله اکتفا ایلدم .

۱۷ اغستوس ، ۱۳۱۷

مؤلف

مشهور

عثمانلی قوماندانلری

شهزاده سلیمان پاشا

۷۱۶—۷٦۱

هلال تابان عثمانینك شعشعهٔ مهابتی (سمندره) و (آیدوس) قلعه‌لری اوزرنده لمعان ایده‌رك عثمانلیلرك صیت وشهرت جنكاورانه‌سی شرقی روما ایمپراطور-لرینی دوچار هراس ایلدیکی زمان؛ بر قهرمان نجیب، دولت معظمهٔ عثمانیه‌نك شان جلادتنی اوروپاده ده اعلانه حاضرلانیوردی. ایشته بو قهرمان، استیلای مستقبلهٔ عثمانیانی بر خطوهٔ جهانکیرانه ایله تأمین ایدن شهزاده سلیمان پاشا ایدی.

حضرت اورخانك بو شهزادهٔ دلاوری، هجرتك ۷۱٦ تاریخنده (بروسه) ده قدمنهادهٔ عالم وجود اولدی (۱). افکار شهریارانه‌سنی انوار کمالات ایله

(۱) صولاقزاده تاریخی، ص ۱۷

تنویر ایدن پدرینك تربیتگاه عرفانندن میدان کار زاره آتلدیغی زمان، آسوده وقتلرینی اجداد معالی نژادینك مناقب قهرمانانه‌سنی مطالعه ایله امرار ایتدی . (آسیا) صحرالرینی مظفرانه جولان ایدن قهرمانلرك افعال برگزیده‌سی فطرةً حائز اولدیغی حسیات جنگاورانه‌یی برقات دها تزییده مدار اولدی.

شهزاده سلیمان پاشا، ایام شبابی قهرمانلر وجوده کتیرن افعال مهمه ایله مشغول اوله‌رق کچیردی . واصل سن کمال اولدیغی زمان فطرت جلادتکارا‌نه‌سنی بحق تقدیر ایدن پدر والاشانی، مشار الیهی (قوجه ایلی)یه والی نصب ایتدی(٧٢٨) . شهزاده سلیمان‌پاشا، ولایتك امور داخلیه‌سنی تنسیق خصوصنده فوق العاده ابراز درایت ایلدی .

فقط بو اثناده حدود شاهانه کسب وسعت ایتدیکندن داخل مملکته بر طاقم قوانین ونظامات وضع ایده‌رك تنسیق امور ایلملك لزومی حس ایدلدی. شهزاده علاء الدین پاشا (٢) ایله خداوندکار غازی

---

(٢) « ترکلرده اکبر اولاده (پاشا) دیمك عادت اولدیغندن عثمان غازی، مخدوم کبیری علاء الدینی (پاشا)

زماننده خیرالدین پاشـا نامیله نائل رتبهٔ وزارت اولان علمادن چاندارلی قره خلیل افندی وسائره کبی ارکان دولتدن متشکل بر مجلس عقد ایدلدی . بومجلسده شهزاده سلیمان پاشانك‌ده بولنمسی مطلوب شهریاری اولدیغندن شهزادهٔ مجاهد درحال بوامره امتثال ایتدی .

مجلس مذکورك ویرمش اولدیغی قرار جمله‌سندن اوله‌رق اوزمانه قدر تداول ایده‌کلمکده اولان آل سلجوق مسـکوکاتی قالدیریله‌رق اورخان غازی حضرتلری نامنه سـکه ضرب اولندی (٧٢٩) . بالجمله مأمورین ملکیه وعسکریه‌نك قیافتلری تنظیم ایدلدی. جوامع ومساجدده خطبه اوقونمق عادت اولدی. اوزمانه قدر استعمال ایدیلن آقنجی مفرزه‌لرندن ماعدا (یایا) عسکری نامیله محاربه‌لرده حکومت

نامیله تلقیب ویانـده استخـدام ایده‌رك کوچوك اوغلی اورخان بکی سرداراق خدمتنده قوللانورایدی . اورخان غازی تخته چیقدقده مخدوملری اولان سلیمان نامداری پاشا لقبی ایله توسیم بیوردیلر . » جواد پاشا ، تاریخ عسکریٔ عثمانی، جلد ١، ص ٥

طرفندن اعاشه ایدیلیر و وقت حضرده ایسه کندیلرینه کوستریلن اراضینك محصولاتیله کچینیر دائمی برقوهٔ عسکریه تشکیل ایدلدی . « اوزمانه قدر هرعثمانلی عسکر ایدی ؛ دائمی اردو ، حال سفر بریده برقبیله‌دن عبارت ایدی . افراد عسکریه‌دن متشکل دائمی براردو، دولتك قوای حیاتیه‌سنی ادامه ایتدی. سواریلر، دائما سلاح وبارکیرجه اك زنکین ذوات میانندن ، پیاده‌لر ایسه اورته حالده بولنان عائله‌لردن انتخاب اولنوردی .» (١) یکیچری نامیله تأسیس ایدیلان بو اوجاغه اولاد رعیه‌دن برطاقم چوجقلر طوپلانه‌رق آداب اسلامیه اوزره تربیه ایدیلیردی. بوندن بشقه رتب متنوعه ایجاد ایدیله‌رك قوانین حکومتك تمامیٔ تطبیقنه، حقوق دولیه‌نك تنظیم واحداثنه فوق‌العاده غیرت ایدلدی. شهزاده سلیمان‌پاشا ایسه فطرةً عسکراولدیغندن بوخصوصده صوك درجه مأثر فطانت ابراز ایلدی (ﻫ ٧٣٠ ، م ١٣٢٩) .

---

(١) ترکیه تاریخی ، جلد ٢ ، ص ٣٥ — نتایج الوقوعات، جلد ١، ص ٢١

بو اثناده ایدی که روم ایمپراطورلرندن آندره نیقوس، عثمانلیلرك (ازمید) ی ضبط وتنسیق امور حکومت ایده‌رك (استانبول) ه تقرب ایلملرندن فوق العاده دوچار هراس اوله‌رق حربه تشبث ایلدی. سلطان اورخان بو مسئلهٔ قهرمانانه‌نك حلنی اوغلی شهزاده سلیمان پاشایه حواله ایتدی. آندره نیقوس حقیله پریشان ایلمك ایچون (استانبول)ی ضبط ایتمك، حالبوکه (استانبول)ك ضبطنه‌ده موفق اوله‌بیلمك ایچون اول امرده (ازنیق) شهرینی ضبط ایلمك ایجاب ایدییوردی. بناءً علیه (ازنیق)ك فتحی قطعیاً قرارلاشدیرلدی. شهر مذکورك ضبطی عثمانلیلره منافع کلیه تأمین ایده‌جکدی. چونکه (ازنیق) شهری غایت معمور برشهراولوب خصوصیله «چینی تعبیر اولنان نظر ربا نقشلی طوغله‌لرك اعمال قلندیغی محل اولمغله معروف ایدی.» بناءً علیه اهمیت تاریخیه وموقعیه‌سی ازهرجهت بالاتر اولان بوموقعك فتحی ایچون حضرت پادشاه کمال کرمی ایله تدارکات حربیه کورمکه باشلادی. جسیم براردو (بروسه) دن حرکت و شهزاده سلیمان پاشاده،

بحراً (ازنیق) تکفورینه معاونته کلن (استانبول) تکفورینك دونناسنی پریشان ایلمکه مأمور ایدلدی. چونکه عثمانلیلرك (طارغان) و (قاراتکن) حصارلرنده بولنملرندن دوچار خوف اولان روملر، (استانبول) تکفورندن متعدد دفعه‌لر استمداد ایتمشلر، بوندن باشقه شهرده‌ده شدتلی برقحط وغلانك حکمفرما اولمسی، محافظینی صوك درجه دوچار ضعف ایلمشدی. (١)

شهزاده سلیمان پاشا، (یلاق آباد) ساحلنه عسکر چیقاران استانبول تکفورینك دونناسنه برکیجه بغتةً هجوم ایده‌رك سفائنی کاملاً پریشان ایلدی. (ازنیق) تکفوری بوحالی کورنجه (استانبول) ه فراردن باشقه چاره بوله‌مدی. شهر کمال سهولتله ضبط ایدیله‌رك جزئی برزمانده عثمانلی صنعت معماریه‌سیله زینتیاب اولمغه باشلادی. خطهٔ عثمانیانه برشهر دها ضم اولندی (٣٣١). شهزاده سلیمان پاشا، والیسی بولندیغی (ازمید) شهرندن حرکتله

---

(١) صحائف الاخبار، جلد ٣، ص٢٨٦ — سعد الدین، تاج التواریخ، جلد ١، ص٤١

(طراقلی یکیجه‌سی) و (مدرنی ـ مطورنی) نك فتحنه تشبث ایتدی (١) . حالبوکه عثمانلیلرك نام عدالت اتسامی بتون جواره انتشـار ایتدیکندن مظهر عـدل وداد اولمق ایسـتینلر، جناح حمایت شهریاری‌یه التجا ایلمك بختیارلغنی آرزو ایدییور ـ لردی . (طراقلی یکیجه‌سی) نك تکفوری بو حاله واقف اولدیغندن همان شهزاده‌یی اسـتقبال ایدوب شهری تسلیم ایلدی (٧٣٢) . شهزاده سلیمان پاشا ایســه ضبط ایلدیکی شهرلری غزاته تقسیم ایده‌رك جمله‌سنك افعال برگزیده‌سنی مظهر مکافات ایلمکه غیرت ایتدی (٢) .

---

(١) « شهزاده سلیمان پاشا (طراقلی یکیجه‌سی) تسخیری نیتیله حرکت ایدوب آوازهٔ عـدل ودادی مشتهر آفاق اولدیغندن اهالیسی عرض انقیاد ایتدکلری مثللو (مدرنی)، (کوینك) حاکملری دخی اطـاعته مجبور اولملریله خلق الزام جزیه ایله یرلرنده تقرير وهمت اورخانی ایله برآیدن زیاده محـاصره‌دن صوکره (کملیك) قلعه‌سی دخی تسخیر قلندی . » نتایج الوقوعات، جلد ١ ، ص ٧

(٢) تواریخ عثمانیه‌ده (ازنیق)ك فتحندن اول هیچ بر محاربه‌دن بحث ایدلمه‌مکده‌در . حالبوکه هامه‌ر (تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ١٣٦)ده ازنیق فتحندن اول عثمانلیلرك روملری (پەله‌قانون) جوارنده مغلوب ایلدکارینی واورادن (ازنیق) ه متوجه اولدقلرینی‌ده یازییور .

٧٣٣ سنه‌سنده ایدی که شهزاده سلیمان پاشانك موفقیات عسکریه‌سی پدر عالیشانلك اوته‌دنبری بادیٔ محظوظیتی اولدیغندن عهده‌سنه برات آتی ایله سرداراق رتبه‌سی توجیه بیورلدی :

«مثال بی‌مثال نفذه الله الملك المتعال بیوردیغی اولدرکه چون محافظت ومراقبت حدود اسلام و مواظبت مظاهرت مصالح انام و رعایت حقوق رعایا وحمایت امور برایا که عماد ملك وسروری واوتاد سلطنت وعدالت کستری انلرك دعاسیله قائم ومستحکم اولوب ارباب دولتك پای همتلری رکاب سعادتده انلرك آسایشی ایچون نهاده و سمند مرام رفاهیت عبادی ملاحظه ایدنلر ایچون جناب اقدسدن مهیا و آماده اولوب (اعدلوا هوا قرب للتقوی) مصداقنجه مسند خلافتده متمکن اولان سلاطین عظامك سنت سنیه‌لری اوزره احیاء مراسم دین ودولت ذمت همتمزه واجب و لازم اولمغین دائما یارای همت و منتهای رغبتمز اکا مصروف و معطوفدرکه جملهٔ ناسی علی مراتب طبقاتهم دیوان همایونمزدن بهره‌مند ومرعی اولمقله

حفظ ثغور و تکمیل قصوره ساعی ومجد اولوب
ضرب و قهر ایله اعدای مقهوری منکسر البال
ونا امید ایلیوب دمبدم وساعت برساعت فتح تازه
ظفرله دل و جانمزی شاد وخرم قیلوب (فرحین
بما اتیهم الله من فضله) مژده‌سیله جهان وجهانیانی
مسرور و مغتنم ایلیوب مستحق احسان اولنلر
بابده عمان کریم بی پایانمز در فشان ویم عاطفتمز
غواصلری بهره مند وکامران اوله‌لر. دوکلی ممالك
محروسه‌یه نصب اولنان امرواعمال‌اوزره برسپهسا-
لار کاردان و مشیر عالیشان مقرر بیورلمق اهم
مهماتدن اولدیغیچون رأی جهان آرا وخاطر عاطر
مملکت کشامزکه ضامن ملك مؤید وتأیید حق‌ایله
مؤیددر. انی اقتضا ایلدیکه قوهٔ قاهره‌مز ایله فتحی
میسر اولان محمیهٔ ازنیق حرسها الله عن التخریب
والتحریق ایالتن فرزند شجاعت شعار دولتیار،
وسپهدار شهامت‌دثار کامکار، نخل باغ سلطنت، ونهال
جویبار خلافت ، کل کلبن عدل‌وداوری، وثمرهٔ
شجرهٔ شهریاری وسروری المؤید من‌عندالله اوغلم
سلیمان شاه طال بقاه ونال مناه‌یه که ناصیه‌سنده نجم

دولت تابان وجبیننده غرهٔ سعادت درخشاندر ،
تفویض وتقلید ایلیوب ویردم وبیوردم‌که عزواقبال
وشوکت‌واجلال ایله محمیهٔ مزبوره ایالتیله دیوان‌همایونمده
مشیر وعساکر منصوره‌یه سپهسالار اولوب وزارتله
میرمیرانلق لوازمن ذهن‌وقاد وفکر نقادیله بریره جمع
ایلیوب لیلاً ونهاراً اجبلت پاك نهادنده مرکوز ومرموز
اولان غیرت بهیه و حمیت مرضیه سن و جودو
ظهوره کتوروب (ومن یتعد حدود الله) فحواسنجه
هرکیم انحراف ایدرسه حقندن کلوب والله (واعلموا
انکم الیه تحشرون) مضمونی نصب عینی بیلوب
معتادی اولان عادات حسنه سن خواص وعامه
مبذول و بیدریغ ایلیه و اعدای دینی ضرب قهر
شمشیر آبدار وتیغ ظفر نگار ایله پریشان ونارمار
ایلیوب استدامت اموردین‌ودولت واستقامت مصالح
ملك وملت بابنده دقیقهٔ رقیقه فوت ایلمیوب احیاء
سلطنتمزی مسرور البال ومرفه الحال ایلمکه
(یوم تجد کل نفس ما عملت من خیر محضرا وما
عملت سوء) فحواسندن برومند اولوب افعال
پسندندن ناشی اولیه وحقوق ربانی وعاطف یزدانی

مواهبن اقامت ایدوب وسع طاقت بشریه اوزره
شکر نعم الهی وحمد عطایای غیر متناهی‌یی مؤدی
قیلوب نان الشاکر یستحق المزید خلعتنه سزاوار
اولمسنه قامت بر استقامتی طاعت و عبادت مقامنده
شاهدراست رفتاراولوب عموم ناسك فصل خصو-
صات وسائر مصالح ومهامنده اهتمام تام واقدام تمام
ظهوره کتوروب رای سدید وخلق حمیدی برله
شفقت ومرحمت قپوسنی آچیق طوتوب هرکیمسه‌نك
تحصیل مرامنده توسیع دائره ایدوب افراط
و تفریطدن حذر و اجتناب اوزره اوله وبیکانه
وخویش وتوانکر ودرویش وخرد وبزرك وتازیك
وترك وطوائف مختلفة الادیان وپیر وجوانی بالجمله
تقریر دعواده مساوی بیلوب احد همایی آخردن
ترجیح ایلمیوب مابینلرنده اولان منازعاتده میل
و محاباتی مطرود ومطروح طوتوب (فمن یعمل
مثقال ذرة خیراً یره) معیارین ذخر آخرت
ایدینه... الی آخره» (۱)

---

[۱] منشآت فریدون بك، جلد ۱ ص ٦٩

٧٣٧ سنه‌سنده (قره‌سی) حاکمی عجلان بکك وفاتی اوزرینه (١) شهرك والیلکی شهزاده سلیمان پاشایه احاله اولندی (٧٣٨) . شهزاده سلیمان پاشا فضائل قهرمانانه‌ده اولدیغی جلائل سیاسیه وطبایع نفائسپرورانه‌ده‌ده زماننك فریدی اولدیغندن ولایتك تنظیم واصلاحنه صوك درجه غیرت ایتدی . ینه اوسنه عم اکرمی علاء الدین پاشانك وفاتی اوزرینه مسند وزارتی احرازه موفق اولدی (٢) .

روم ایلی‌یه مروری . — سلیمان پاشا (قره‌سی) ولایتی والیلکی اثناسنده دین اسلام ایله تشرف ایده‌رك شهرت مستقبله‌سنه اشتراك ایدن بك چوق دلاوران ایله پیدای انسیت ایتدی . اوره‌نوس بك، قاضی فاضل بك، اجه بك کبی ذوات، پاشانك اك زیاده مظهر لطف ومودتی اولان قهرمانلر ایدی. ایشته بو قهرمانلردرکه، سلیمان پاشا کبی برشهزادهٔ مجاهدك

(١) سعد الدین، تاج التواریخ، جلد ١، ص ٤٧ : ٥١ .

(٢) هامر تاریخنده (جلد ١، ص ١٤٦) ده شهزاده سلیمان پاشانك وزارتی (٧٣٢ — ١٣٣٣) تاریخنده کوسترلمشدر .

مغیت جلادتکسترانه‌سنده بولنمق شرفیله مباهی اوله‌رق نام‌بلند عثمانیانی لسان احترام انامده الی‌الابد پایدار ایلمشلر، عنوان بسالتلرینی تاریخك الكشانلی صحیفه‌لرنده ابقا ایلمك بختیارلغنه نائل اولمشلردر .

شهزاده سلیمان پاشا اوته‌دنبری نخبهٔ آمال سنیهٔ شهریاری اولدیغی اوزره شعشعهٔ شمشیر حماسیتنی روم ایلینك زمردین صحرالرنده‌ده لمعان ایتدیره‌رك افق عالم اسلامیتی برقاندها توسیع ایلمك فكرنده ایدی . حالبوكه بو اثناده روم ایمپراطورلری بیننده كثرتله ظهوره كلن منازعات خصوصیه ینه علوریز اشتعال اوله‌رق (١) روم ایمپراطورینك دامادی ژان پاله‌ئولوغك قائم پدری قانتا كوزه‌ن علیهنه حركت ایلمسی بوفتح جلیله كوزل بروسیله اولدی. ذاتاً پاله‌ئولوغ، حمایت پادشاهی‌یی‌ده استرحام ایلمش بولندیغندن حضرت پادشاه، شهزاده سلیمان پاشایه كوندردیكی امرنامه‌ده (چناق قلعه بوغازی) نی بالمرور (روم ایلی) یه كچمسنی توصیه ایتدی .

---

(١) هامه‌ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ١٩١

شهزاده سلیمان پاشا، پدر والاشاننك امرنامهٔ شهریاریسنی آلیر آلماز (روم ایلی)یه کچیله جك محللری استکشاف ایچون صید بهانه سیله ساحلده (قره سی) ولایتنه تابع (آیدنجق) قصبه سنه کلدی. بو قصبه، قپو طاغ شبه جزیره سنك جنوب غربیسنده کائن اولوب مشهور برخرابه یی حاوی ایدی. لطیف بر چنارك سایهٔ طراوتی آلتنده برمنظرهٔ متفکرانه ایله عرض دیدار ایدن خرابه، شهزادهٔ نامداره حضرت سلیمان علیه السلامك امریله انشا ایدیلن مشهور (بلقیس سرایی)نی خاطرلاتدی. (آیدنجق) شهری ایسه، اولا برطاقم اقوامه اقامتکاه اولدقدن صوکره فنیکه لیلر طرفندن تخریب ایدلمش، فقط مقدما فوق العاده ذی ثروت بولندیغندن بنالرینك ظرافتی ولیمانلرینك تجارت نقطهٔ نظرندن اولان اهمیتیله شهرت قازانمشیدی (١).

---

[١] شارل تکسیه، آسیای صغری، ص ١٥٢ — شهرك اصل اسمی (سیزیك) در. آیدنجق تسمیه سنك سببی شهزاده سلیمان پاشانك بوراده ضیای ماهتابی تماشا ایتمسندندر.

شهزاده سلیمان پاشا برکیجه بو خرابه‌یه کلدی. نظری روم ایلینك سیسلر ارہ‌سنده منظور اولان آفاق دلنشیننه طوغری انعطاف ایتدی. او اثناده ایسه فانوس دلارای لیال، بوغازك مست وراکد صولری اوزرنده برلرزش سیمین حصوله کتیره‌رك سماده، صولرده بر آیین سرور ایجاد ایدییور، خرابه‌نك قیریق طاشلری اوزرینه سرپیلان شعاعات حزینی، حزن ایچنده برلطافت دیکر حصوله کتیرییوردی. بر زمانلر اده‌بالی حضرتلرینك سینه‌سندن چیقوب جدی سلطان عثمان غازی حضرتلرینـه مژده‌رس شوکت وسلطنت اولان بو پری فضانورد، غازی نامدار درحال او رؤیای مشهوری خاطرلاتدی(١). ضیای نواریله اوروپا و آسیا ساحللرینی غریق انوار ایتمش ایسـه بو فعل خیرك آن حلولی کبی تلقی ایدلدی. بو منظره، شهزادهٔ مجاهدی فوق‌العـاده مسرور ایتدی. کوکلنده اویانان حس استیلاکارانه

(١) صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٦٥:٢٦٦ — لامارتین، ترکیه تاریخی، جلد ٢، ص ٧٣ -- هامه‌ر، جلد ١، ص ٦٦ مراجعت.

بر قاتدها بیومکه باشلادی. شهزاده سلیمان پاشا ، افکار ومشاهداتنی پدرینك معیتنه ویرمش اولدیغی جنکاورلره اکلاتدی .

اوتهدنبری حسیات قهرمانانه ایله پرورش‌یاب اولان بو دلاورلر بونی بر خارقهٔ ظفربخشا کبی تلقی ایلدکارندن ، ایدیلن مذاکرانی متعاقب کمال سرعتله (روم‌ایلی)نه کچمکه قرار ویرلدی .

شهزاده سلیمان پاشا، ایرتسی کیجه اورەنوس بك، اجه بك، فاضل بك، حاجی ایل بك وسائره ایله برابر (لاپسکی) یه کلدی . ز لاپسکی) شهری اهمیت تاریخیه وعسکریه جهتیله غایت مهم بر موقع اولوب (چناق‌قلعه بوغازی)نه حاکم ایدی. اراضیسی غایت منبت ومحصولدار اولدیغی کبی لیمانی‌ده تجارتجه غایت مشهور ایدی . بو شهرك بناسی اوروپالیلرك ایلك مهاجرتلری زماننه تصادف ایتمشدی . ایلك اسمی(پیته‌سا) اولوب (لاپسکی) نامیله بالاخره توسیم ایدلمشدی. اسکندرکبیرك ایران سفرینه مباشرتنده ایرانلیلر طرفندن تخریب ایدلمش ، (میقال) محاربه‌سندن صوکره (آتنه) یه خراجکذار اولمشدی .

(لاپسکی) شهری قرون وسطی هنگامنده مجهول ومنسی حکمنده ایدی. چونکه او زمانلر وقایع عسکریه‌یه یالکز (استانبول) شهری جولانگاه اوله کلدیکندن بورایه هیچ اهمیت ویرلمه‌مشدی. فقط بالاخره خرستیان حکومتلرینك قوهٔ بحریه‌سی تزاید ایلدکجه موقع مذکورك اهمیت سیاسیه وعسکریه‌سی‌ده اکلاشیله‌رق بوغازی درحال ضبطه قیام ایلمشلردی (۱).

شهزاده سلیمان پاشا بورایه کلدیکی وقت عثمانلیلرك آوازهٔ مظفریاتندن دوچار هراس اولان (استانبول) امپراطوری، مجاهدین عثمانیه‌نك (روم‌ایلی) نه مرورینه مانع اولمق ایچون آناطولی ساحلنده هیچ بر کمی براقدرمامشدی. حضرت شهزاده، عزم عالیهمتانه‌سنی اجرا ایچون بر کیجه ساحل دریایه کلدی. حالبوکه او کیجه تلاطم دریانك شدتندن امل استیلا کارانه‌سنك اجرا ایدیله‌میه‌جکنی اکلادی. چونکه کثیف بر ظلمت بتون صولری

(۱) سعدالدین، تاج التواریخ، جلد۱، ص ۵۱:۵۵ — شارل تکسیه، آسیای صغری.

احاطه ایتمش، بوغازك صمت وسکونی ایچنده صدای امواجدن باشقه بر شی ایشیدلمز اولمشدی . فقط جولان قهرمانانه‌لرینه تصادف ایدن موانعه احراز غلبه ایتمکله واصل اقصای شان اولان جنکاورلر ، بو مانعه‌ده غلبه ایتدیلر . امرای عجلانیه‌دن قاضی فاضل بکله اجه‌بك، شهزادهٔ ظفرشعارك مساعده‌سی اوزرینه بر ایکی آغاج پارچه‌سنی آیاقلری آلتنه آله‌رق قارشی ساحله کچدیلر . (چمنی) باغلرنده بولدقلری بر رومی (۱) معیتلرینه آله‌رق آناطولی ساحلنه کچدیلر.

شمشیر سطوتیله قلاع وبقاعی فتح ایلین غازیٔ نامدار، الطاف وعنایتیله کوکللری‌ده ضبطه قادر بر شهزادهٔ نادرالامثال اولدیغندن اسیرینی هردرلو انعامه نائل ایده‌رك انی (روم‌ایلی)نه اثنای مروده قلاووزلق خدمتنه تعیین ایلدی .

اسیردن آلدیغی معلومات اوزرینه ترتیبات

---

(۱) تاریخ صولاقزاده ، ص ۱۹ ؛ ۲۰ — مینیو ، تاریخ دولت عثمانیه، جلد۱، ص ۱۰۶، ۱۷۷۱

وتدارکات سفریه‌یی بالاکمال (١) کمال کرمی ایله صالار یاپیلدی. حضرت شهزاده بو سفر مهم ایچون سکسان قدر دلاور انتخاب ایتدی. آق سنغر، بلبانجق اوغلی و آقچه قوجه اوغلی یاننده آله‌رق بر صاله بیندی. حاجی ایل بك، اجه بك، فاضل بك واوره‌نوس بکی‌ده دیکر بر صاله ارکاب ایلدی. قلبلری حس علوی قهرمانانه ایله لبریز نشاط اولدیغی حالده قارشی ساحله طوغری ایلریلمکه باشلادیلر.

او اثناده ایدی‌که بر قاچ ساعت اول کپوکلی طالغه‌لریله طوفان دهشتدن نشان اولان دریا شمدی بر آرامش پرسکونه غرق اولمش، برقاچ ساعت اول مظلم بلوطلر آرقه‌سنده انظارغزاتی متحسر دیداری براقان پری دلاویز لیال، کویا غلبهٔ حس جنکاوری

---

(١) «ایکی صال عظیم پیدا قلوب بر صاله قرق نفر توابعیله شهزادهٔ ارجمند وبر صاله قرق دلاور ایله ایلبکی، اجه بك وغازی فاضل بك واوره‌نوس بك دولتمند بینوب ....» نخبة التواریخ، یازمه. — اوبی چینی، طونه ولایتلری، ص ٥٨ — بعض تاریخلرده ایسه قرق کشی دییه یازیلیدر.

ایله دکزه آتلمق کبی ابراز مآثر جـلادت ایدن
دلاوران عثمانیـانك افعال پسندیدهٔ قهرمانانه‌لرینه
ابدی برشاهد نازندهٔ فروزان اولمق ایچون عرض
دیدار جمال ایده‌رك غزات عثمانیه‌یه برسبیل نورانی
کشاد ایدییوردی . اطرافـده عمیق بر سکوت
حکمفرما اولیوردی. یالکز قارشیکی ساحلك غازهٔ
شفافی آلتنـده منظور اولان طاغلردن بر نشیدهٔ
دعوت ایشیدیلیور کبیدی .

نیجه سنه‌لردن بری آسیانك بی‌پایان صحرالرنده
نشر انوار دین احمـدی ایچون حیات وجانی فدا
ایده‌رك شهرت غالبانه‌لری واصل منهاج کمال اولان
ترکلرك اك شجیع اولادی اولان عثمانلیـلر ،
آوروپایی‌ده شمشیر جلادتلریله اشراق ایلمك ایچون
او کیجه ایلك خطوهٔ متینهٔ جهانکیرانه‌یی آتیور-
لردی . بو ، اویله برخطوهٔ جهانکیرانه ایدی‌که ،
دولتك شوکت مستقبله‌سنی اولانجه عظمتیله تأمین
ایدییوردی . ایشته هجرتك ۷۵۸ سنه‌سنه مصادف
اولان بو وقعه، صحائف کزیدهٔ تواریخه نقش زرین
ایله یازلمغه شایاندر .

شهزاده سلیمان پاشا ، معیتی قهرمانلریله برابر (کلیبولی) جوارنده کائن (تماز تپه‌سی) دنیلمکله معروف اولان محله کلدی. آناطولی طرفنده هیچ بر کمی براقمدیغی ایچون عثمانلیلرك مهارت ایجاد- کارانه‌لرینه واقف اولمیان ایمپراطور، بو قهرمانلرك (روم ایلی)نه کچه‌بیله‌جکلرینه بردرلو احتمال ویرمه- مش، حتی بونك ایچون هیچ بر ترتیباتده بیله بولنمغه لزوم کورمه‌مش ایدی. شهزاده سلیمان پاشا، اسیری دلالتیله (جمنی) قلعه‌سنه تقرب ایدی. «قلعه‌نك بر طرفنه واردی‌که سپورندی دوکلمدن بر دیه اولوب قلعه دیوارینه برابر اولمش، اول محلدن دخول وقلعه‌ده بولنان دشمن اسیر قیلنوب بعده ینه اطلاق ونفسلرینه واهل وعیاللرینه امان ویریلوب جمله‌سی بندهٔ فرمان اولدیلر.» (١) عثمانلیلرك اوروپاده‌کی فتوحاتلرینك آوازهٔ شهرتی (آسیا) یه ده انتشار ایتدی. کرك او کیجه وکرك متعاقب کیجه‌لرده ٣,٠٠٠ قدر عثمانلی (اوروپا) ساحلنه کچدیلر. بو

(١) صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٨٩ ـ میفیو، تاریخ دولت عثمانیه ، جلد ١، ص ١٠٨

قوهٔ جدیده ایله کسب متانت ایدن شهزاده سلیمان پاشا، حرکات استیلاکارانه‌سنی بر قاتده‌ها تسریع ایتدی. دشمنی بحراً استمدادسز براقمق ایچون لیمانه بر هجوم قولی کوندردی. بو وظیفهٔ مهمه‌یه مأمور اولان غازیلر، دشمنك بتون کمیلرینی قعر نایاب دریایه ایندردیلر. سفائن حربیه‌لرینك محو و بی‌نشان اولدیغنی کورن دشمن ایسه اوزمان براً تعرض ایتمکه باشلادی. فقط (آیاشلونیه) حصارینك، غازیٔ نامدار طرفندن مأمور ایدیلن اجه بکله قاضی فاضل بك طرفندن فتح و تسخیر ایدلمسنه بر درلو مانع اوله‌مدی.

حالبوکه شهزاده سلیمان پاشا، (کلیبولی) حصاری ضبط ایدلدکجه خط رجعتك تأمینی قابل اوله‌میه‌جغنی اکلادیغندن درحال (بیغا)، (قره‌سی) و(آیدین) طرفلرندن آوازهٔ نصرت و مظفریتـه طوغری شتابان اولان ۱۰,۰۰۰ قدر اهل اسلامك اوروپایه مرورندن بالاستفاده بو وظیفه بسالتکارانه‌یه مأثر قهرمانیلری نزد جلادتپناهنده مسلم اولان اجه بك ایله قاضی فاضل بکی تعیین بیوردی. کندیسی ایسه

(بولایر) جهتلرینك فتحیله مشغول اولدی . اجه بکله فاضـل بك (کلیبولی) یی محـاصره ایدەرك قلعەنك اطراف وجوارینی فتح وتسخیر ایتدیلر . فقط بو اثناده (کلیبولی) تکفورینك اقرباسندن قلاقونیەنك (کلیبولی) یه امداده کلەجکنی طویجه درحال قلاقونیەنك ادارەسـنده بولنان (قوکور حصار) ینه هجوم ایتدیلر . (کلیبولی) تکفوری بونی طویار طویماز غلبهٔ عثمانیانك قلبنده حصوله کتیردیکی خوف و هراس ایله قلعەیی تسـلیمدن باشقه چاره بولامیەرق (اسـتانبول) ه طوغری فرار ایلدی (١) (٧٦٠) .

عثمانلیلرك بوفتوحات غالبانەسی قلوب مؤمنینده ابدی نشئەلر حصوله کتیرمکله برابر عثمانلی ادبیا - تنده‌ده شهرت فنا ناپذیریله متناسب بدیعەلر وجوده کتیرلمسنه بادی اولدی . حتی بو وقعهٔ مظفرانەنك

(١) تاج التواریخ، جلد ١، ص ٥٥ : ٥٧ - بعض تاریخلرده وخصوصیله هامەر (جلد ١ ، ص ١٩٨) ده وصحائف الاخبارده کلیبولی قلعەسنك بر زلزلەیی متعاقب دیوارلرینك ییقلمسندن بالاستفاده ضبط ایدلدیکی ذکر ایدلمکدەدر .

تأثیر دلپذیریله‌درکه، ناظم مولد سلیمان دده مرحوم شهزاده مجاهدك تصویر فضائل جنکاورانه‌سی بولنده:

کرامت کوستروب خلقه صویه سجاده صالمشـك
بقاسین روم ایلینك پنجهٔ همتله آلمشـك (١)

بدیعهٔ دینداراانه‌سیله اعلان حسیات ایلمش؛ فضیلت قهرمانه‌سیله برابر کمالات علمیه‌ده‌ده ممتاز زمان اولان قاضی فاضل بك (چمنی) قلعه‌سـنه چیقدیغی اثناده ایلك ظفرنامهٔ غرا اولمق اوزره مشارالیه لساننده‌ن:

روم ایلی‌نه کچمشوز بز بر ایکی صال ایله
همت مردان ایله غیبدن ارسال ایله
کوزلرمز آچمشوز احسن اعمال ایله (٢)

نشیدهٔ بلیغانه‌سی انشـاد ایدلمش؛ (کلیبولی) نك ید غزاته کچمسی متعاقب ایسه:

باصدق ینه دشمنلری دون ایتدی خدامز
خار اولدی عدونك کوزینه تیر غزامز

---

(١) عالی، کنه الاخبار، جلد ٤

(٢) صولاقزاده تاریخی.

تأییده نزول ایتدی بتون کوکده‌کی ارواح
امداده قیام ایلدی یردن شهدامز
اللهدن امداد اومارز مرد غزایز
الله یولنه جسم ایله جان ایله فدایز.

حماسیات رنکینی عثمانلیلرك حسیات جنکاورانه‌سنه الك بلیغ بر ترجمان اولمشدر.

شهزاده سلیمان پاشا، بو فتح جلیلی متعاقب اطراف وجوارده‌ده سوق عسکردن خالی قالمدی. (معلقره) ایله (ابصاله) نواحیلرینی ضبط ایچون حاجی ایل بکی کوندردی. کندیسی‌ده (تکفور طاغی) نی تسخیر و (خیره بولی) جوارینی ضبط ایلدی. شهزادهٔ نامدار، بو مظفریات متتابعه‌دن صوکره فتوحات استیلا- کارانه‌سنی پدر عالیتبارینه تبشیر ایلمك ایستیه‌رك حضور شاهانه‌یه آتیده‌کی عریضه‌یی کوندردی:

« درگاه عالی وبارگاه متعالی جنابنه معروض اولان بودرکه دولتلو بابام خداوندکار اعزاء انصاره‌نك خیر دعالری برکاتیله قومکور حصاریله کلیبولی حصارینك تدارکی هر نسنه‌دن کوریلوب حق تعالینك عونیله دزدارلرینه مقدارلو مقدارنجه علوفه وتیمار

تعیین قلنوب دفتر ویوقلمه اولندقدن صکره سلوری
بکی ارنلر قوچاغی ایل بکی دام عزه ایله استانبول
اطرافنه واریلوب چکمجه قلعه‌سی محاصره اولندقده
کشان قلعه‌سی اطرافنه واران قدوة الامرا الکرام
اورنوس بك زید قدره‌دن اولاغله خبر کلوب
دیمتوقه‌لی اعدا اخذ لهم الله تعالی اندریه دنیلان ایله
سوز برلشدیروب دون باصقن ایچون فکر فاسد
ایتدکلرین اعلام ایلمکله زمرهٔ سپاهدن اویودیکیت
باشی بیك نفر سوار نامدار ایله برغوس سمتنه
کوندریلوب اورنوس بکه دخی کلوب اوراده بیك
باشیله جمعیت ایده‌سین دیو بتی یازیلوب تنبیه اولنمشیدی.
واروب توفیق حقله ملاقات ایتدکده برغوس حصاری
اطرافنه خیلی طوپوملق ایدوب حاضر ومهیالر ایکن
اشبو یدییوزاللی طقوزسنه‌سی شوالنك اون یدیسنده
اندریه‌نك بکلرندن دیمتری اشتوان دیمتوقه بکیله
بیله کلوب اوزرلرینه دون باصقن ایدرایکن اورنوس
بکله یکیت باشی قوللری خبردار اولدقلری ایچون
هر بری برطرفدن پوصویه کیروب و یرلرنده قره
جعفر قوللرینی برمقدار غازیلر ایله قویوب فرصت

کوزلر ایکن ناکاه سحرده انلر قره جعفر اوزرینه دوکیلوب میدانده دورشمه اوزرینه ایکن پوصوده ولان غازیلر انلرك ایکی طرفنی آلوب الله الله دیو کلبانك محمدی ایله آرسلان صغنه و قورد قویونه دوقنور کبی اطرافلرین قوشادوب قلیج صوندقلرنده فی الحال هر برین برطرفه طاغیدوب صباح اولدقده بشیوز باشدن زیاده باش کسلدیکی معلوم اولوب وایکی یوز نفردن زیاده دل طوتیلوب وبکلری دخی مجروحاً قاچوب کیدر ایکن فوت اولدیغی استماع اولنوب غزات اسلام سالم وغانم الشکر علی نعم الله دیو بن قولکه کلوب بولشوب ماه مزبورك اواخرنده ذکر اولنان باشلری وطوتیلان دللری قره جعفر قوللری ایله ایوجه درکاهلرینه کوندریلوب خیر دعالری برکاتیله بز دخی یوز آقلغی امیدنده ایدك . نه چاره که تکفور جانبندن دولتلو خداوندکاره ایلچی واروب ویرکو قبول ایتمکله تضرعی مقبول اولوب محاصره دن فراغت اولنه دیو مبارك بتیلری سوندك چاوش ایله کلوب واصل اولدی وتکفوردن دخی اول حینده بزم ایچون بشقه ویرکو کلوب دولتلو

خداوندکاره مطیع اولدیغیچون چکمجه‌دن قالقیلوب دیمتوقه‌یه عزیمت اولندی . حق تعالی حضرتلری خیرلر نصیب ایدیویره . اما که ردوسجغه واریلوب شدت شتا برطرف اولنجه اول نواحیده توقف ایلیوب شویله فرصت الویره تأخیر وتراخی روا کورلمدیکی پایهٔ سریرلرینه عرض اولندی. باقی فرمان رأی عالیشانلرینه مخصوصدر . » (۱)

بندهٔ کمترین

سلیمان

حضرت پادشاه بو عریضه‌یی آلیر آلماز فوق‌العاده مسرور اولدی. درحال اوزمانلر (اناطولی) قطعه‌سنده بولنان کرمیان آیدین وقرەمان بکلریله سائر حکومتلره بررشقه تسیار (۲) ایلدیلر. شهزاده سلیمان پاشایه‌ده اجرا ایلدکاری فتوحاتی تبریک، وفعالیت جنکاورانه‌لرینی تلطیف ایچون آتیده‌کی التفاتنامه‌یی کوندردیلر :

---

(۱) منشآت فریدون بك، جلد ۱، ص ۷۰

(۲) مشاهیر اسلام، ص ۱۰۹٤

« فرزند جلیل القدر کامکار ومشیر سپهدار عالیمقدار المؤید من عند الله اوغلوم سلیمان شاه طال بقائی واصل اولیجق معلوم اوله که عرضك ایله قره جعفر کلوب آندریه‌لودن کوندریلن غنائمی کتوروب دیوانمز قپوسنده یوزی‌قویی دوکه قویوب اسرا حبس اولنوب مزبور جعفره یکیت باشیلق ویریلوب، بود بکه سنجاق کوندردمکه آنده یر ویروب تعیین ایده‌سن واورنوس بکه دخی قلیج وخفتان کوندروب وقف ایچون استدیکی یرلری تملیك ایلدم وسکا دخی بر مرصع قلیج وایکی باش یرار آت رختیله ایکی خفتان و ایکی جبه فراجه کوندروب آنلردن غیری قرق عدد خفتان دخی خلعت ایچون ارسال ایلدم که یولداشلقده بولنان بکلره وغازیلره انعام ایده‌سن . فرصت ال ویرر ایسه بعنایة الله دیمتوقه تسخیرنده تأخر ایتمیوب اندریه دینلان اعدا جانبندن دخی غفلت ایلمیوب اکاه اوله‌سن وقرق کلیسا جانبنه حالا سنجاق ویریلان ایودبکی کفایت قدری لشکر ایله کوندره‌سن که بتوفیق الله تعالی فتح ایدر ایسه آنلك اولسون

وکلیبولی بعدندن عبور ایلیان جنویز کمیلرینی بیوجه رنجیده ایتدیرمیوب اللرنده اولان عهدنامه‌لر مضمونیله عمل ایلیه‌سن وقدوة الامرا حاجی ایل بکه دخی برفراجه وجبه وبرباش یرار آت رختیله کوندرلمشدر ایصال ایتدیره‌سن ودیمتوقه خلقی تضرع یوننددن وبرکویه کسیلورایسه حاجی ایل بکی دخی ایود بك ایله قرق کلیسایه واروب تسخیرینه سعی ایده‌لر ودیمتوقه‌لولر جنك ایدرلر ایسه آنی بر طرف ایتمینجه آخر یر ایله مقید اولمیه‌سن وبو بتینك مضمونیله عمل ایده‌سن. تحریرا فی اوائل محرم الحرام سنته ستین وسبع مائه (١).

شهزادهٔ غازی، پدر عالیتبارینك بو جوابنامهٔ الطافتکسترانه‌سنی آلیر آلماز امرا وعساکری طوپلادی. آرزوی شاهانه‌نك نه‌دن عبارت اولدیغنی آنلره‌ده تفهیم ایلمك ایچون مکتوبی تمامیله اوقوتدی. عسکرك قلبنده جایکیر اولان بسالت وشجاعت بر قات دها تزاید ایتدی. شهزاده سلیمان پاشا، پدر عالیشانلری طرفندن کوندریلن هدیه‌لری کاملاً

(١) منشآت فریدون بك، جلد ١، ص ١ ٧

اصحابنه تسلیم ایده‌رك حركات سفریه‌یه حاضرلق كورمكه باشلادی .

حالبوكه بواثناده افلاق، بلغار، مجار وصربلیلر عثمانلیلرك حركات استیلاكارانه‌لرندن فوق العاده دوچار دهشت اولمغه باشلادیلر. ودرحال (استانبول) تكفورینه آدملر كوندروب عثمانلیلری روم ایلندن قالدیرمغه تشبث ایلدیكی تقدیرده كندیسنه معاونت ایده‌جكلرینی بیان ایلدیلر. روم ایمپراطورینك جواب موافقی اوزرینه هیچ بر فرصت فوت ایتمدن قوهٔ معاونه اولمق اوزره ۳۰,۰۰۰ عسكرله ٤۰ سفینه كوندردیلر . سلیمان غازی بو خبری آلیر آلماز معیت جلادتكسترانه‌سنده بولنان جنكاورلره دشمنك كلیتلی بولنمسندن اصلا دوچار خوف اولمیه‌رق كمال جرأتله ثبات ایلملرینی توصیه ایتدی (۱) . لكن بواثناده، اشهب صبا رفتارینی آو پیشنده قوشدیرركن بردنبره دوشوب ارتحال دار نعیم ایلمسی، بسالت قهرمانانه‌سنی رهبر مظفریت عد ایدن كوكللرده

(۱) صحائف الاخبار، جلد ۳، ص ۲۹۰ — نتایج الوقوعات، جلد ۱، ص ۸

ایدی برجریحه براقدی(١). دشمن ایسه حضرت
شهزاده‌نك وفات نابهنگامنی بر نعمت غیرمترقبه عد
ایده‌رك قوهٔ کلیه ایله هجوم ایتدی. فقط مشارالیهك
غیبوبتنی متعاقب آز چوق طالعسزلك اجرای
احکام ایتمکه باشلادیغندن عسکرك کوکلنده حصوله
کلن حزن یتیمانه، حس اولنمه‌بیله‌جك درجه‌ده
برموفقیتسزلك حصوله کتیردی. عسکرلر مقاومت
ایده‌مه‌مکه باشلادیلر. بو رجعت نامأمول، آنلری
مظفریتدن‌ده بسبتون نومیدایلدیکندن هیچ اولمازسه
شهزادهٔ جهانکیرك قبر مبارکی اوزرنده ترك جان
ایلمك آرزوسنده بولندیلر. خط رجعتلرینی شهزاده
سلیمان پاشانك مزارینه طوغری توجیه ایتدیلر.
حالبوکه بورایه کلیر کلمز اجرا ایلدکلری هجوملرك
درحال ثمره بخش اولدیغنی کمال حیرتله کوردیلر.
دشمن بر ایکی هجومی متعاقب منهزماً فرار ایتمکه
باشلادی. دشمندن بك چوق اسیر ایدلدی. محاربه
بیتوبده اسیرلردن نه سببه مبنی اولجه احراز غلبه

---

(١) «روح اه روحه بکرم» تاریخ وفاتیدر، حدیقة
الوزرا.

ایدوب بالآخره دوچار انهزام اولدقلری سؤال ایدلدیکی زمان، «تربهٔ مبارکه طرفندن بر بولوک عسکر جنك آور اوکلرنجه بر شاب شهسوار کلوب بزی بو حاله قویدیلر دیو خبر ویردیلر واول کوردکلری شاب کزینك شمائلنی بیان ایتدکلرنده غازی حضرتلرینك اوصاف شریفه‌لرینه مطابق کلوب روح پرفتوحلری سائر ارواح شهدا ایله بو فتح جلیله باعث اولدقلرنده اشتباه قالمامغله بالجمله غزات اسلام بکا ایده‌رك سجدهٔ شکره واردیلر.»(١)

—

شهزاده سلیمان پاشا، استقلال سلطنت عثمانیه‌یی متعاقب مآثر جلادتکارانه‌سیله مفاخر ملیه‌مزی تزیین ایدن اعاظم جنکاوراندندر. برچوق سنه‌لرینی تنسیق امور حکومت وتزیید قوای مملکت خصوصنده صرف ایده‌رك امرار ایلدیکی حیات قهرمانیسی، قلوب عثمانیانی غریق سرور وافتخار ایده‌جك نیجه نیجه افعال وحرکات برکزیده‌یی جامعدر.

توسیع ملك عثمانی ایچون بر چوق میدان

(١) صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٩٠ — سلیمان پاشا (بولایر) ده مدفوندر.

محاربه‌لرینی سیف سطوت ومهابتیله نتیجه پذیر موفقیت ایدن بو غازیٔ نامدار، عثمانلی قوماندانلرینک بر سردار ابدی الاشتهاری اطلاقنه سزاواردر. شهزاده سلیمان پاشا، فرط حماستی، عزم عالیهمتانه‌سی، شدت ذکاسی، سیاست عاقلانه‌سیله شوکت مستقبلهٔ عثمانیه‌یی ادامه‌یه مدار اوله‌جق مواقع مهمه‌یی ضبط، ورایت اقبال عثمانینک شعشعهٔ جلادتنی روم تکفورلرینک قلاع وبقاعی اوزرنده تموجیاب ظفر ایلمشدر. قرق درت سنه دوام ایدن مدت حیاتنک یکرمی اوچ سنه‌سنی مسند صدارتک مشاغل کثیره‌سیله برابر محاربه میدانلرنده امرار ایتمش، خیرات ومبرات مقبوله‌سیله اخلافه فضائل عالیه نمونه‌لری براقمشدر (١).

شهزاده سلیمان پاشا، برقوماندانک حائز اوله‌بیلمسی اقتضا ایدن کافهٔ خصائل جنکاورانه‌یی حائز برقهرمان ایدی. معیتنده بولنان اردویه اولادکبی معامله ایدردی. تدابیر معقولهٔ حربیه‌سیله ظفردن

---

(١) بولایرده وبروسه‌ده برمسجد شریف بنا بیورمشلردر.

ظفره سوق ایلدیکی بواردویه هرمظفریتدن صکره درلودرلو لطفلرده بولنور، هربرینك تطییب قلوبنه همت ایتمکدن اصلا خالی قالمازدی. کندیسی زهد وتقوی ایله متصف، عدل ودادایله متحلی برذات عالیقدر ایدی. حتی (کلیبولی) فتحنی متعاقب الده ایدیلن غنائمی غزاته تقسیم ایلدیکی اوتهدنبری مشهوردر.

شهزاده سلیمان پاشا، سیاست عاقلانهسیله روم ایلینك بقای شان سلطنت سنیهیه مدار اولهجق اك مهم موقعلرینی ضبط ایلمشدر. مع مافیه کندیلرینك (روم ایلی)نه مرورلری عثمانلیلرك ایلك مروری دکلدر. چونکه شهزاده سلیمان پاشادن اول عثمانلیلر دور اورخان غازیده ایکیشر اوچرسنه فاصله ایله اون بش دفعه مرور ایتمشلردر (۱). بناءً علیه

(۱) هامهر تاریخنه نظراً اون بش دفعه اجرا ایدیلن مرور، میلادك ۱۳۲۱، ۱۳۲۷، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳: ۱۳۳۵، ۱۳۳۵، ۱۳۳۷، ۱۳۴۰، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۵، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۳ سنهلرنده اجرا ایدلمش، شهزاده سلیمان پاشانك مروری ایسه میلادك ۱۳۵٦ وهجرتك ۷۵۸ سنهسنه تصادف ایلمشدر. (جلد ۱، ص ۱٦۹: ۱۹۱)

سلیمان پاشانك مروری ، عثمانلیلرك روم ایلینه اون آلتنجی دفعه مرورلریدر. فقط سلیمان پاشادن اول (روم ایلی)نه اجرا ایدیلن مرورلرده اراضیٔ مذکوره اوزرنده هیچ بر مملکت فتح وضبط ایدلمدیکی جهتله (روم ایلی) نه حقیله کچوب مؤبداً تأسیس حکومت ایلمك شرفی مشارالیه شهزاده سلیمان پاشایه عائددر.

ایشته، بوشرف پایداره مظهریتله ممتاز اولان سلیمان پاشا، شجاعت وبسالتده زمانك فریدی ایدی . عثمانلی تاریخنه اك پارلاق ، اك شاعرانه صحیفه‌لر مزج ایدن فتوحات وحرکات ظفربخشاسی بوکون بتون اهمیتنی اولانجه مأثریله اثبات ایلمکده‌در. مشارالیهك اك مهم فتوحاتی (کلیبولی)نك ضبطیدر. چونکه (کلیبولی) ، اهمیت سیاسیه وعسکریه جهتیله روم ایلینك عادتا کلیدی مثابه‌سنده ایدی . سلیمان پاشانك بوشهری ضبط ایلمسی ایسه عثمانلیلرك روم ایمپراطورلرینك قلعه‌لرینی کاملاً ضبط ایلملرینه مدار اولمشدر.

شهزاده سلیمان پاشا دها دم شبابنده بیله موفقیات مستقبله‌سنه غایت پارلاق نمونه‌لر ابراز

ایلمشدر. هنوز اون ایکی یاشنده برشاب جنکاور ایکن ادارۀ امور ولایت کبی برکار مشکلی درعهده ایلمسی، جزئی برقوۀ عسکریه ایله کیجه‌لین دکزه آتلمق کبی مأثر قهرمانانه ابراز ایده‌رك جسیم جسیم قلعه‌لری فتح وتسخیر ایلمسی فضائل سیاسیه وعسکریه‌سنه اك پارلاق بر برهاندر.

لالا شاهين پاشا

٧٧٧ — ×××

—

شــاهين پاشا ، حضرت اورخانك تربيتـكاه كمالنده تحصيل علم وادب ايلمشدر. سنى ترقى ايتدكجه درجهٔ ذكاسى ده اومرتبه تزايد ايلديكندن كوستر ديكى مأثر مقبوله حضرت پادشاهى فوق العــاده ممنون ايدردى . شهزاده خداوندكار ايسه او زمانلر دها حال صباوتده بولنديغندن اورخان غازى حضرتلرى شاهين بكى شهزاده خداوندكارك خدمت تعليميه‌سنه مأمور ايتمش ، شــاهين بكه لالالق عنوانى اضافه ايدلمشدر .

٧٦١ سنه‌سنده ايدى‌كه، غازئ نامدار شهزاده

سلیمان پاشانك تأثر جانگدازیله اتمام ظفرنامهٔ حیات ایدن سلطان اورخان غازی حضرتلرندن صوکره حضرت خداوندکار کمال عزواقبال ایله تخت عالیبخت عثمانی‌یه جلوس بیوردی . (روم ایلی) نده بولنان غازی سلیمان پاشا اردوسی سردارسز بولندیغی جهتله بونلره بر سردار نصب ایلمك ایجاب ایتدیکندن، دم شبابندن بری فوق‌العاده سودیکی لالاسی شاهین بکی بکلر بکی نصب ایتدی (٧٤١).

ادرنه‌نك ضبطی — لالا شاهین پاشا بکلر بکی اولدیغی زمان حضرت پادشاه ، اورخان غازی حضرتلرینك سلسلهٔ فتوحاتنه دوام ایلمك ایچون معیت قوماندانلرینی (ادرنه) جوارلرینه طوغری کوندردی . (دیمتوقه) و (برغوس) جهتلرینك ضبطی روم تکفورلرینی صوك درجه قورقتمغه باشلادی . حضرت پادشاه تأثیر مظفریات ایله حصوله کلن بو قورقودن بر استفادهٔ قطعیه مأمول ایلدیکی جهتله (ادرنه) یی ده محاصره ایتمك ایستدی . شهرك محاصره‌سنه ایسه درایت ولیاقتی

نزد شهریاریلرنده مسلم اولان لالا شاهین پاشایی مامور بیوردی .

لالا شاهین پاشا آلدیغی امر اوزرینه بر قوهٔ کلیه ایله (ادرنه) یه متوجهاً حرکت ایتدی . بو شهر، (مریچ) ، (طونجه) و (واردار) نهرلرینك برلشدیکی محله روم ایمپراطورلرندن (آدریهن) طرفندن بنا اولنمشیدی . زمردین بر وادی منتهاسنده برج وباروسنك انعکاسات لطیفه‌سیله جوارینی اسقا ایدن صولرك سطح صافنی تزین ایدن شهرك جواری باغلر، باغچه‌لر، آبوالقلر وکلستانلرله محاط اولوب شهرك اطرافنده‌کی قلاعك امر و مدافعه‌سی اهالی‌یه حواله ایدیلیردی. بونلر ایسه عسکرلکدن زیاده تجارتله مألوف بولندقلرندن بتون وقتلرینی باغلرده، باغچه‌لرده کچیررلر، اوزمان شهرك مدافعه‌سی ایچون صربلردن ، بلغارلردن عسکر آلینردی .

(ادرنه) شهری غایت مستحکم برشهر ایدی . جوارینی احاطه ایدن سپرلر جسیم جسیم اردولری استیعابه کافی ایدی . فقط عثمانلیلرك مهاجمات غضنفرانه‌سی اهالینك قوهٔ معنویه‌سنده کلی بر انحطاط

حصوله کتیردیکندن بونلرك مدافعه‌سندن هیچ بر ثمره مأمول ایدیله‌مزدی.

شاهین پاشا ، اردویه استناد تشکیل ایلمك ایچون (بابا اسکی) ده قالان (۱) حضرت پادشاه اردوسندن آیرلدقدن صوکره (سازلی دره) یه تقرب ایتدی. (ادرنه) محافظی بولنان ایمپراطور أدره‌نوس ، لالا شاهین پاشانك حرکتنی طویار طویماز پاشایی (سازلی دره) قربنده استقبال ایتدی. شاهین پاشا ، أدره‌نوسك کلدیکنی کوردی. شدتلی بر صورتده اوزرینه هجوم ایتدی . أدره‌نوس ، پاشایی قوتنك برقسمیله مشغول ایدوب قسم دیکریله قلعه‌یی محافظه ایده‌جکنه فن حربده‌کی بهره‌سزلکندن ناشی طوغری (ادرنه) قلعه‌لرینه التجا ایتدی. خصمنك قوتی دوچار انقسام ایده‌مه‌مسی فلاکتنی بر قاتده‌ها تسریع ایلدی . شاهین پاشا طوپلی بولنان قوتیله دشمنه کلیتلی بر تلفات ویردردی. شهره التجا ایدن دشمنی درحال احاطه ایتدی . تبشیر مظفریت ایچونده حضرت پادشاهه خبر

(۱) هامه‌ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ۱، ص ۲۲۰

کوندردی . اردوی همایونك وصولی ایمپراطورده هیچ بر قوۀ مقاومت براقمدی . درحال فراره تشبث ایدەرك (مریچ نهرینك حال فیضانده بولنمسندن بالاستفاده برقایغه بینمدی. (اینوز) جوارینه نزول ایدەرك اورادن طوغری (استانبول) ه فرار ایتدی(١) ایمپراطورك فراریندن صوکره سردارسز قالان محافظین ، اجرا ایدیلن هجوملره تاب آور مقاومت اولەمدقلرندن شهری پك چابق تسلیم ایتدیلر (٧٦٣).

فلبه‌نك ضبطی . — (ادرنه).نك ضبطندن صوکره (٢) لالا شاهین پاشا، (دیمتوقه) جهتلرینه کیدن حضرت پادشاهك امریله (ادرنه)ده قالدی . مظفریاتی برقاتدها توسیع ایچون بالقانلره طوغری حرکت ایتدی، اولا اسکی ویکی زغرەلری فتح ایتدکدن صوکره معیتندەکی مظفر اردو ایله (فلبه) اوزرینه یورومکه حاضرلاندی (٣). تدارکات

(١) صحائف الاخبار ، جلد ٣ ، ص ٢٩٢ — صولاقزاده، ص ٣٠

(٢) خواجه سعدالدین ، تاج التواریخ ، جلد ١ ، ص ٧٢

(٣) ترکیه تاریخی، جلد ص ٢، ٩٧

سفریه‌سنی اکمال ایدر ایتمز حرکات حربیه‌یه دوام ایتدی. (فلبه) شهری او زمانلر غایت متین و زنکین بر شهر ایدی. شهر غایت مستحکم اولمغله برابر بر ایچ قلعه‌نك ده تحت حاکمیتنده ایدی.

(فلبه) تکفوری شاهین پاشانك حرکات مدهشه‌سنی خبر آلیر آلماز شهرك لوازمات تدافعیه‌سنی احضار ایتدی. پاشانك پنجهٔ تسخیریدن قورتلمق ایچون ایی مدت قلعه‌یه قپانوب مدافعهٔ مصرانه‌سیله خیلی مقاومت کوستردی. فقط الئ نهایت شاهین پاشانك مهاجمات متوالیه‌سنه قارشی اولانجه مقاومتی منکسر اولدیغندن قلعه‌یی تسلیمدن باشقه چاره بوله‌مدی (١) (٨٦٤). بناءً علیه جانی قورتارمغی بر نعمت عد ایده‌رك (ادرنه) تکفورینك حرکتنه امتثال ایتمك ایستدی. عسکرلرك قارغشه‌لغندن بالاستفاده شهردن چیقدی. صرب قرالك جناح حمایتنه التجادن غیری چاره بوله‌مدی.

شاهین پاشا کرك (فلبه‌دن) و کرك ممالك سائرهٔ مفتوحه‌دن کلی غنائم الده ایتمش، خزینهٔ ممالکی برقاندها احیا ایلمشدی.

---

(١) هامر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ٢٢٢

شاهین پاشا ، مظفریات وموفقیات حربیه‌سیله خطهٔ عثمانیه‌یی توسیع، خزینهٔ دولتی تزیید ایلدکدن صوکره اعمار مملکتده تشبث ایتدی . اول امرده موفقیات عسکریه‌سنی تامین ایده‌جك وسائطی احضار ایله اشتغال ایلدی . عثمانلی اردولرینه بالقانلردن برطریق عسکری کشاد ایتمك ایستدی . (ادرنه) و (فلبه) دن آنسان اسیرلره غایت منتظم بر یول، بوندن باشقه‌ده مریج نهری اوزرینه غایت جسیم بر کوپری انشا ایتدیردی . بو کوپرینك طولی ایکی اوق آتیمی وعرضی یان‌یانه ایکی عربه گچه‌جك درجه‌ده ایدی (۱) . طریق فتوحاتی تأیید ایده‌جك اولان بوکوپری‌یی ایسه دائماً متین بولندرمق آرزو ایلدیکندن کوپرینك مصارفات تعمیریه‌سنی‌ده نظر دقته آله‌رق جوارده بولنان برقاچ قریه‌نك حاصلاتی کوپرینك تعمیرینه وقف ایتدی .

مظفریات اخیره‌سی . — (فلبه) نك ضبطندن صوکره حضرت پادشاه (بروسه) نك تزیین واعماریله مشغول ایکن لالا شاهین پاشا، اوروپانك (طونه)،

---

(۱) صولاقزاده، ص ۳۰

(قره دکز) و (آدریاتیق) دکزلری بیننده‌کی منطقهٔ واسعه‌سنی ده ضبط و تسخیر ایله اوغراشیوردی (٧٦٨).
(فلبه) شهری لالاشاهین پاشا ایچون عادتا برایلری قره‌غول مثابه‌سنده ایدی. مشارالیه بالقان طاغلری جوارنده‌کی شهرلری نیچهٔ تسخیره کچیرمك ایچون اورادن دشمنلرینه بر صولت خارق العاده ایله آتیلیردی. شاهین پاشا اولا آوره‌نوس بکله برابر (احتمان) و (صماقو) جهتلرینه آقین ایتدی. عودتنده نزد پادشاهی‌یه کله‌رك بر چوق مکافاتلره نائل اولدی.

٧٧٠ سنه‌سنده (١) لالا شاهین پاشا آلدیغی امر پادشاهی اوزرینه بالقانلره طوغری حرکت ایتدی. أولا (قپولی دربند) ی ضبط ایلدی. (احتمان) اهالیسی درحال عرض انقیاد ایده‌رك دولت عثمانیه‌یه خراجگذار اولمق طلبنده بولندیلر. شاهین پاشا، (احتمان) ی خراجه ربط ایتدکدن صوکره (صماقو) اوزرینه یورودی. (چامورلی دره) قربنده بلغارلرله صرپ قرالی قارله شدتلی بر هجوم

(١) صولاقزاده، ص ٣٣

اجرا ایتدی (۱). بونلری کاملاً مغلوب ایلدکدن صوکره (صماقو) نواحیسنی ضبط وغنائم وفیره ایله (فلبه) یه عودت ایلدی. بر مدت صوکره آلدیغی امر پادشاهی اوزرینه ایلك بهار کلیر کلمز (صاری یار) جهتلرینه ایلغار ایتدی (۲). (فلبه) یه عودتنده ممالك مفتوحه‌سندن آلدیغی غنائمی حضور پادشاهی یه تقدیم ایده‌رك حضرت خداوندکارك (روم ایلی) یه کچملرینی استرحام ایتدی. حضرت خداوندکار (روم ایلی) نه کلنجه شاهین پاشاده (فلبه) دن (ادرنه) یه کلدی. حضرت پادشاه ایله اولان ملاقاتنده (کوستندیل) شهرینك ثروت وتجارتجه اولان اهمیتنی عرض ایتدی. پاشانك توصیه‌سی حضرت خداوندکارك فوق العاده بادئ محظوظیتی اولدی. شاهین پاشا اردوی همایونه الحاق ایده‌رك (کوستندیل)ه متوجهاً حرکت ایتدی. (کوستندیل) تکفوری قسطنطین، همجوار حکومتلر میاننده

---

(۱) هامه‌ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ۱، ص ۲۳۷ — صحائف الاخبار، جلد ۳، ص ۲۹٦

(۲) صولاقزاده، ص ۲٤

شجاعت و درایتیله ممتاز، قوهٔ عسکریه جهتیله غایت نامدار ایدی. فقط عثمانلیلرك جلادت وحماسنلری قلبنده برتأثیر هراس حصوله کتیرمش بولندیغندن اردوی همایونی کمال ممنونیتله استقبال ایدهرك شهرك آناختارلرینی تسلیم ایلمکی ترجیح (١) ایتدی. (٧٧٣-١٣٧١).

بواثناده ایدی که روم قیصرینك، اردوی همایونك بروسه یه عودتندن بالاستفاده (ویزه) جوارنده کی اهل اسلامه تعرض ایلدیکی (ویزه) محافظی شیر مرد بك طرفندن حضرت پادشاهه عرض اولندی. حضرت خداوندکار بوخبری آلیر آلماز (روم ایلی) نه بالمرور (معلقره) یه کلدی. او اثناده لالا شاهین پاشاده اوره نوس بکله برابر اردوی همایونه التحاق ایتدی. شاهین پاشا آلدیغی امر اوزرینه (فره جك) اوزرینه حرکت ایتدی (٧٧٤). شهری جزئی برزمانده تسخیر ایدوب نزد پادشاهی یه عودت ایلدی. ٧٧٥ سنه سنده ایسه (سیروز)ك محاصره سیله مشغول اولان بلبانك (٢) امدادینه کوندرلدی.

---

(١) هامه ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ٢٣٨
(٢) صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٩٧

شاهین پاشا تدارکات سفریه‌یی بالا کمال (سیروز) ه متوجهاً حرکت ایتدی . اثنـای راهده (قواله) قلعه‌سنی فتح وجوارنده بولنان کموش معدنتی ضبط ایتدی. بعده (درامه)، (زیخنه) و (قره‌فریه) یی‌ده قبضهٔ تسخیره کچیردکدن صکره بلبانه امداد ایدرك (سیروز)ك ده تسخیرنه موفق اولدی . ٧٧٦ سنه سنده غنائم وفیره ایله نزد پادشاهی‌یه عودت ایتدی. فقط برسنه صکره (نیش) سفرینك آچلدیغی صره‌لرده متاعب حربیه شـاهین پاشـایی مضطرب ایتمکه باشلادی. الک‌نهایت مرغ روحی عالم ازلیته طوغری پرواز ایده‌رك نیجـه مظفریات متتابعه‌دن صـوکره کمال شان ایله ترك حیات ایلدی (٧٧٧) .

—

شاهین پاشـا ، فتوحات متعدده‌سـیله حدود عثمانینك توسعنه صوك درجه خدمت ایدن قهرما-نلردندر. مشارالیه دم شـبابنده (کلیبولی) فاتحی شهزاده سلیمان پاشا ایله برابر بولنه‌رق (١) غازیٔ

(١) هامه‌ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ٢١٧

نامدارك افكار جهانگیرانه‌سندن خیلی استفاده ایتمش، بتون حیاتی سردارلق و بكلر بكیلك منصبلرنده امرار ایلمشدر .

شاهین پاشا، حضرت اورخانك سرای تربیتنده كوردیكی تحصیل و تربیه‌نك ثمره‌سنی كمال موفقیتله ابراز ایدر ، فكرینی دها كوچوكدن افعال حربیه ایله مشغول ایلردی .

پاشا ، بتون حیاتی محاربه میدانلرنده كچیرمش، خداوندكار غازی كبی جلادت و حماستی تصدیقكردهٔ یار و اغیار اولان بر قهرمان نصرت شعارك خدمت تعلیمیه‌سنه مأمور اولمش ، شهریار عالیتباری اولان قوصوه قهرماننه جانسپارانه ایفای خدمت ایده‌رك الك زیاده شایان اهمیت نقاط عسكریه‌نك فتح و تسخیرینه همت ایلمشدر .

شاهین پاشا، ممالك مفتوحه‌نك تزیین و اعماریننه‌ده فوق العاده سعی و غیرت ایدرك مدنیت عثمانیه‌یه پك بیوك خدمتلر ایفا ایلمشدر . روم ایلینك بعض شهرلرنده مشار-الیهك بر چوق خیرات و مبراتی واردر . از جمله (بروسه) ده بر مكتب، بر مدرسه؛ (كرماستی) ده بر مدرسه

وبر کوپری انشا ایتدرمشدر. بوندن باشقه شاهین
پاشانك (فلبه) اوکنده (مریج) نهری اوزرنده
ایکی اوق آتیمی طولنده وایکی عربه یان یانه
کچه‌جك کنیشلکده مکمل بر کارکیر کوپریسی ایله
بر خیلی مبراتی، جامع ، مدرسه وعمارت کبی دها
بر چوق خیراتی واردر .

تیمور طاش پاشا

۸۰۸ — ×××

—

مآثر جنگاورانه و فطانتکارانه‌سیله دور اور-
خان غازیده اشتهار ایدن قوماندانلردن تیمور طاش
پاشا، لالاشاهین پاشانک اک صادق بر رفیق مظفریاتی،
ییلدیرم خان غازی اردولرینک اک بیوک بر قوماندانی
ایدی .

تیمور طاش بك، جسارت قهرمانانه‌سیله دور
اورخان غازیده بر چوق شهرلری ضبط و تسخیر
ایده‌رك شایان تقدیر خدمتلر ابراز ایدن علی بکك
مخدومیدر . پدری امور حربیه ایله متوغل بر
قوماندان شجیع بولندیغی جهتله اوغلنی دهاسن

طفولیتندن اعتبارا جنکاورلکه آلشدیرمش، و (هرکه) قلعه‌سنك فتحنه کیدرکن کوزینه اصابت ایدن دشمن اوقنی بر تحمل رستم پسندانه ایله طوتوب چیقاره‌رق اوغلنه ثبات وشجاعتده الك عالی نمونه‌لر ابراز ایلمشدر.

تیمور طاش بك ده پدری کبی جنکاورلکله تمیز ایتمك ایستدی. ابراز ایلدیکی شجاعت ومهارت حضرت پادشاهك فوق العاده موجب تحسینی اولدیغی جهتله (ادرنه) ده سرایلر ومبانیٔ عالیه تأسیسیله تزیین بلاد امر مهمنه سعی وغیرت ایدن جناب خداوندکارك امری ایله بالقانلره طوغری اجرای فتوحات ایتمکه باشلادی.

تیمور طاش بك، تدارکات سفریه‌سنی صورت مکمله‌ده اکمال ایتدکدن صوکره شاهین پاشانك بالقانلرده آچدیغی طریق فتوحاتی تعقیب ایلمك مقصد جنکاورانه‌سیله حرکات عسکریه‌سنی کمال دقتله سوق واداره ایتدی. اولا (قیزیل اغاج یکیجه‌سی) نی بعده (یانبولی) یی فتح ایتدی. ضبط ایلدیکی شهرلرك امر محافظه‌سی خصوصنده‌کی تدابیر

لازمه‌یی بالاکمال مظفراً عودت ایلدی. تیمورطاش بکك بو خدمتی نزد شاهانه‌ده فوق‌العاده مقبوله کچدیکندن کندیسنه هردرلو مکافاتلر ابذال اولندی.

بکلر بکیلکی و موفقیات ابتدائیه‌سی. — ٧٧٧ سنه‌سنده سردار مشهور لالا شاهین پاشا وفات ایتدی. او زمان تیمور طاش بك، امور حربیه‌ده کی وقوف کلیسنی حضرت پادشاهه پك بکندرمش اولدیغندن بکلر بکی نصب اولندی.

تیمور طاش بك بکلربکی اولور اولماز اردونك لازمکلن جهتلرینی کمال مهارتله اصلاحه غیرت ایلدی. او زمانه‌قدر بیاض اوله‌رق کیلن فسی قرمزی‌یه تحویل و عثمانلی سنجاغنك رنك لطیف دلپذیریله شکل نظر فریبنی تعیین ایتدی. مرکز سلطنتده یکیچری عسکری کبی وظیفهٔ یومیه ایله موظف بر سواری عسکری بولنمدیغندن تیمور طاش پاشا ابنای سپاهیان بلوکی نامیله بر سواری‌ده ایجادینه غیرت ایتدی(١) سپاهیلر بلوکلره تقسیم ایدیله‌رك بلوك باشیلرك قوماندەسنه ویرلدی. بو صورتله عموم بلوکلرك

---

(١) نتایج الوقوعات، جلد ١، ص ٢١

قوماندانی اولان سپاهی آغانك معیتنده درت ضابط بولنیوردی. بوندن باشقه حکومتك برچوق ایالتلرنده عسکری مالکانه‌لرده تشکیل ایدیله‌رك بونلر محاربه‌ده فوق العاده ابراز شجاعت ایدن سپاهیلره تخصیص ایدلدی. ایشته بو اصلاحاتك قسم اعظمی، تیمور طاش پاشانك توصیه‌سیله وجوده کلدی (۱).

تیمور طاش پاشا، عثمانلی اردوسنده لزومی اولان اصلاحاتی اجرا ایلدکدن صوکره اصلاحات مذکوره‌نك اقتطاف ثمراتنه‌ده چالشمق ایستدی. اول امرده آلدیغی امر اوزرینه (روم ایلی) جوارینك فتح و تسخیرینه غیرت ایلدی. جزئی برزمانده (پرلپه)، (مناستر) و (قارلی ایلی)نی ضبط ایتدی. بعده (اشتیب)، (قترین) و (وودینه) شهرلرینی ده فتح و تسخیر ایلدکدن صوکره (۲) (سلانیك)ی محاصره ایلدی. فقط قلعه غایت متین اولمقله برابر محافظینك ده صوك درجه ابراز متانت ایلمسی موفقیت احتمالنی بسبتون ازاله ایلدی. تیمورطاش پاشا

---

(۱) ژول وان خاوه‌ر، ترکیه، ص ۳۵

(۲) صولاقزاده ص ۲۷

قلعه‌یی ضبط ایتمك مشکل اولدیغنی اکلادی. اورادن دیکر بلاد مشهوره اوزرینه کیده‌رك فتوحات عظیمه‌یه نائل اولدی.

تیمور طاش پاشا بو موفقیت مهمه‌دن صوکره ۷۸۵ تاریخنده آرناوودلق ممالکنی تسخیره مأمور اولدی (۱). آقنجی و اشکنجی طائفه‌سیله اثنای راهده تصادف ایلدیکی قلاع و بقاعی کاملاً ضبط ایلدی. فقط قیشك تقربی حرکات عسکریه‌سنه مانع اولدیغندن آره‌سی چوق کچمدن (ادرنه)یه عودت ایتدی. ایلك بهار کمال لطافتله عرض دیدار ایتدیکی زمان تیمور طاش پاشا حرکات عسکریه‌سنی حسن موفقیتله نتیجه پذیر ایتمك ایستیه‌رك ممالك سائره اوزرینه اجرای سفر ایلدی.

قونیه محاربه‌سی و وزراتی. — بو اثناده ایدی که، قره‌مان بکلرندن بخشی بکك اوغلی و خلفی علاء الدین بك مقدما صاتون آلنان قلعه‌لری ضبط ایتمکه باشلامشدی (۲). حضرت پادشاه، علاء الدینك بو جرأت

(۱) صولاقزاده، ص ۳۷
(۲) صولاقزاده، ص ۳۸ — صحائف الاخبار، جلد ۳، ص ۳۰۰

کستاخانه‌سنی خبر آلیر آلماز اوانناده (روم ایلی) نده بولنان تیمورطاش پاشانی چاغردی. تیمورطاش پاشا، آلدیغی امره امتثالاً درحال کلوب (کوتاهیه) ده اردوی همایونه التحاق ایتدی. حضرت پادشاهدن آلدیغی امر اوزرینه کندی اردوسیله برابر عساکر معاونه مقامنده موجود اولان ۲,۰۰۰ صرب عسکر ینك ده(۱) قوماندانلغنی درعهده ایلدی. (کوتاهیه) ده اجرا ایدیلن معاینه‌یی متعاقب اردوی همایون ایله برابر (قونیه) یه متوجهاً حرکت ایتدی. حالبوکه حضرت خداوندکار (کوتاهیه) ده ایکن مصرلیلر حضرت پادشاهه بر هیئت مرخصهٔ فوق العاده اعزام ایلمش بولندقلرندن بو حال قرهمان اوغلنك صوك درجه دوچار خوف اولمسنه بادی اولدی. علاءالدین، حضرت خداوندکاره روی مطاوعت کوسترمدیکی تقدیرده شدید بر ضربهٔ قهارانه آلتنده ازیله‌جکندن قورقدی. بالاخره حضرت

---

(۱) صولاقزاده تاریخنده صرب عسکرینك موجودی ۲۰۰۰، هامه‌رده ایسه ۱۰۰۰۰ دیه یازیلیدر. طوغریسی ۲۰۰۰ در.

پادشـاهه عرض مطاوعت ایتمك تشبثنده بولندی ایسه‌ده ایش ایشدن کچمش، اردوی همایون لازم کلن محاربه ترتیباتنی آلمشدی. صاغ جناحده اناطولی عسکریله شهزاده یعقوب چلبی، صاروجه پاشـا، بلبان بك، الیاس بك، مستجاب چلبی؛ صول جناحده شهزاده ییلدیرم بایزیدخان حضرتلریله فیروز بك، خواجـه بك کندی ایالت عسـکری وصرب اردوسیله اخذ موضع ایتمشـلردی. خداوندکار غازی حضرتلری ایسه قپو قوللریله برابر مرکزده اخذ موضع ایتمش، تیمور طاش پاشـاده اردونك جناحلرینی حمایه ایتمك ایچون روم ایلی عسـکریله برابر احتیاطده براقلمشدی (١).

وقتـا که محـاربه امری ویرلدی. خصمك صولت مترددانه‌سی ییلدیرم بایزید ایله تیمور طاش پاشانك مهاجمات شدیده‌سی سایه‌سنده درحال رهین پریشانی اولدی. ابی مدت دوام ایدن مبارزه‌ده تیمور طاش پاشا او درجه بر بسـالت قهرمانانه

---

(١) صحائف الاخبار، جلد٣ ص ٣٠١ — صولاقزاده ص ٣٩

ابراز ایلدی که، قره مانیلرك اردوسی آلدیغی ضربه‌لرك شدتیله، هنوز مأفرار اتمکه باشلادی. محاربه‌نك بو ایلك دوری، مظفریتی جزئی بر زمانده نتیجه‌پذیر ایتدی. قطعات سائره‌یه ایسه دشمن اردوسنك دوکونتیلرینی تپه‌لمکدن باشقه بر ایش قالمدی. قره‌مان اوغلی بو هزیمت کلیه اوزرینه قلعه‌لره قپاندی. شهر ایکی کون محاصره‌دن صوکره کمال سهولتله ضبط اولونه‌رق علاءالدینك امراسی کاملاً اسیر ایدلدی. ییلدیرم بایزید ایله تیمور طاش پاشانك ابراز ایلدکلری شجاعت ماهرانه حضرت پادشاهك فوق العاده بادئ محظوظیتی اولدیغندن آلنان غنائمك قسم اعظمی بو ایکی غازئ جهانگیره تقسیم ایدلدی. حضرت پادشاه بو مکافات ایله‌ده اکتفا ایتمدی. ایلك موفقیات عسکریه‌سیله فتوحات مستقبله‌سنه پك عالی نمونه‌لر ابراز ایدن تیمور طاش پاشانك لیاقت سیاسیه و عسکریه‌سنی‌ده بحق تقدیر ایلدکلرندن عهدهٔ شجاعت و کیاستنه روم ایلی بکلر بکیلکی ایله برابر رتبهٔ وزارت توجیه بیورلدی. شمدی‌یه قدر بو، هیچ بر بکلر بکنه میسر اولمامشدی. چونکه هیچ

بر بکلر بکی ، رتبۀ ذاتیه‌سیله برابر منصب وزارتله تلطیف ایدلمه‌مشدی .

محاربه بیتر بیتمز قره‌مان اوغلی عفوینی استرحام ایلدی . حضرت خداوندکار بو استرحام مستمندانه‌یه قارشی مقاومت ایده‌مدی . قره‌مان اوغلنك جرأتی کمال مروتله عفو ایده‌رك اردوی همایون ایله برابر (بروسه)یه عودت ایلدی .

بو اثناده تیمور طاش پاشا ایله روم ایلی اردو-سنك (اناطولی)ده بولنمسی صربلیلر ایچون بر فرصت غیر مترقبه یرینه کچدی. قره‌مان وقعه‌سنده اردوی همایون ایله برابر اجرای سفر ایدن صرب اردوسی قوماندانلرینك ، اجرا ایلدیکی خدمتله متناسب بر مکافاته نائل اوله‌مدیغنی بیان ایلمسی صرب قرالی سیسمانك اغبرارینی موجب اولمغله بعض همجوارلریله بالاتفاق تیمور طاش پاشانك عساکر محافظه اولمق اوزره روم ایلی قلاعنده براقدیغی عساکر عثمانیه‌یه آنسزین هجوم ایتمسی حضرت پادشاهی فوق العاده اغضاب ایلدی. صادر اولان امر پادشاهی اوزرینه تیمور طاش پاشا (اناطولی)دن حرکتله (روم ایلی)نه

مرور ایتدی. سیسمان، تیمورطاش پاشانك حرکتنی طویار طویمـاز ارتکاب ایلدیکی دنائتی برستره صمیمیت آلتنده اخفـا ایلمك املیله تیمور طاش پاشـایه محبت آمیز مکتوبلر کوندردی (۱) . عثمانلیلره مطاوعتدن هیچ برزمان انحراف ایلمدیکنی بیـان و فقط اطرافدن ده استمداد ایتـدی . ۳۰,۰۰۰ کشـیدن مرکب قوتلی بر اردو، تیمور طاش پاشانك معیتنده قالمش اولان ۱۰۰۰ کشی‌یه شدتلی بر هجوم اجرا ایلدی .

۷۹۱ سنه‌سنده (قوصوه) محاربه‌سی آچلدی. تیمور طاش پاشا اردوی همایونه التحاق ایتدی . ترتیبات محاربه‌نك صورت مکمله‌ده اتخاذی ایچون انعقاد ایدن حرب مجلسلرنده افکار صائبه‌سندن فوق العاده استفاده ایدلدی . حرکات عسکریه‌سیله ابراز درایت ایدن تیمور طاش پاشا، بوسفر مهمده افکار متینهٔ عسکریه‌سـیله‌ده اردوی همایونه بیوك بیوك فائده‌لر تأمین ایلدی .

ییلدیرم بایزید خان حضرتلری تخت عالیبخت

(۱) صولاقزاده، ص ۰۰ ؛

عثمانی یه جلوس ایلدکاری زمان تیمور طاش پاشایی صربلرك تأدیبنه مأمور ایتدی . تیمور طاش پاشا صربی، ممالکنه کلیر کلمز (قره طووه) معدنلری ایله او زمانه قدر (١) صرب ممالکنك ید تسخیره گچمین جهتلرینی فتح ایتدی . ممالك مضبوطه‌نك نظام و انتظامنی تأمین ایلدکدن صوکره آلدیغی غنائم وغیره ایله رکاب شاهانه‌یه عودت ایلدی .

حضرت پادشاه (آیدین) و (قره‌مان) جهتلرینه توجیه پای سطوت ایدوب قره‌مانیلری تأدیب ایلدکدن صوکره اوراده بولنان دها سائر شهرلرك ده ضبطنه تیمور طاش پاشایی مأمور ایتدی . تیمور طاش پاشا حضرت پادشاهدن آلدیغی امر اوزرینه بر سرعت برقیه ایله حرکت ایده‌رك (قونیه) ایله (آقسرای) و (نیکده) یی فتح ایلدی (٢). حضرت پادشاه، ممالك مفتوحه‌سنك امر اداره‌سنی تیمور طاش پاشایه حواله ایتدکدن صوکره افلاق اوزرینه یورودی (٧٩٣) . روم ایلی فتوحاتیله مشغول

---

(١) نتایج الوقوعات، جلد ١، ص ١٣

(٢) نخبة التواریخ، یازمه — صولاقزاده، ص ٥٤

اولان غازی تاجدار بو اثناده نصلسه تیمور طاش پاشانك قرهمان اوغلی النه دوشدیکنی طویار طویمار ایشیدلمیه‌جك برسرعت خارق العاده ایله (بروسه)یه کلدی. قرهمان اوغلی بایزید غازینك حرکت سریعه‌سنی خبر آلیر آلماز قورقوسندن نه یاپه‌جغنی شاشیردی. عرض استرحامانه یوزی اولمدیغنی کندی‌ده بیلدیکی جهتله توسط سایه‌سنده نائل موفقیت اولمنی تصور ایتدی. درحال تیمورطاش پاشانی رکاب همایون تاجداری‌یه کوندردی. هپسنه آیری آیری لطفلرده بولندی. تیمورطاش پاشایه، حضور پادشاهیده حقنده شفاعت ایتمسنی رجا ایتدی. پاشا، قلبنده مکنوز اولان حس عاجزنوازی ایله قرهمان اوغلنك عفوینی حضرت پادشاهدن استرحام ایلدیسه‌ده قرهمان اوغلنك تأدیبنی ذاتاً کندی‌ده الزم عد ایلدیککندن استرحامانده اصرار ایتمدی. حضرت پادشاه قرهمان اوغلنه دهشتلی برسلهٔ تأدیب ایندیردی. نتیجهٔ محاربه‌ده تکمیل قرهمان ایالتی ضبط، علاءالدین وسائر امراسی اسیر ایدلدی(١).

---

(١) هامه‌ر، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ٣٠٨

تیمور طاش پاشا قرەمان غائلەسندن صوکره حدود عثمانیەنك اناطولی جانبنده توسع ایلمسنه فوق العاده یاردم ایتدی . ٧٩٨ ده (کنغری) یی ضبط ایتدی . (کنغری) نك ضبطنی متعاقب (دیوریك)، (دارنده)، (بهسنی)، (ملاطیه) و (کماخ) کبی اسیانك الك مهم شهرلرینده ضبط ایلدی(١) . (دارنده) شهری (آقصو طاغی) نك اتکنده، (بهسنی) ایسه (مرعش) دن (قیصری) یه کیدن یول اوزرنده کائن ایدی(٢). تیمورطاش پاشا بوصورتله نقاط مهمهٔ مذکورەنك ضبطنه فوق العاده سعی وغیرت ایلدی. الك نهایت شعشعهٔ شمشیر حماستیله رایت اجلال عثمانی یی فرات حوضەلرینه قدرده رکزه موفق اولدی .

٨٠٤ تاریخنده، (آسیا) یی پامال استیلا ایدەرك غربه طوغری ایلریلەین تیمور ، پای استیلاسنی سیواس حوالیسنه طوغری درازایلدیکی اثناده تیمور طاش پاشا حضرت ییلدیرمك معیتنده بولنیوردی.

(١) ژول وان غاوەر، ترکیه، ص ٤٤
(٢) جهاننما ، ص ٥٩٩

مشار الیه بو محاربه‌ده پادشاهانه جانسپارانه ایفای خدمتله اعلان صداقت ایتمش و آره‌سی چوق گچمه‌دن ارتحال دار بقا ایلمشدر ٨٠٨ (١) .

—

تیمورطاش پاشا، خداوندکار غازی ایله ییلدیرم بایزید دورینك یتشدیردیکی اعاظم جنکاوراندندر.

اجدادینك فتوحات غالبانه‌سنی کافهٔ حرکات عسکریه‌سنه مشق تقلید اتخاذ ایدن تیمورطاش پاشا، اجرا ایلدیکی حرکات سوق الجیشیه‌یی بر سرعت خارق العاده ایله اجرا ایدر، دشمنی سرعتنك شدتیله مغلوب ایلردی . افکار جنکاورانه‌سی الك زیاده ملکك عسکرلك نقطهٔ نظرندن کسب ترقی ایتمسنه معطوف ایدی. صنوف عسکریه‌نك تنسیق و اصلاحیله اردوی همایونده سوارینك مرتبهٔ مکملیته کتیرلمسی، برچوق مستحکم شهرلری جزئی بر زمان ظرفنده فتح ایلمسی مسلکنه اولان خدمت و محبتنی اولانجه

(١) مدفنی بروسه‌ده‌در . (مندرس) نهری اوزرنده بر کوپریسی واردر .

مأثر حمیتکارانه‌سیله عیون ابتهاجه عرض ایدن آثار مبرورە‌دندر .

تیمورطاش پاشانك الڭ عالی والڭ پایدار بر خدمت مفتخره‌سی وار ایسه اوده لوای نصرت انتمای عثمانینك شکل ولونی تعیین ایله امت نجیبهٔ عثمانیه‌یه ابدی بر یادکار مفخرت براقمسیدر .

تیمورطاش پاشا متین الافکار، پادشاهنه صادق بر قوماندان ایدی . صداقتی اومرتبه‌ده ایدی که ، پادشاهنك اعلان شان سطوتی ایچون دشمنك الڭ مدهش آتشلرینه بر صولت قهرمانانه ایله هجوم ایدر، محاربه‌نك نتیجهٔ قطعیه‌سنی یالکز ایلك ضربه‌سیله تأمین ایلردی . (قونیه) محاربه‌سنده قره‌مانیلره قارشی ابراز ایلدیکی شجاعت، فطرت نادرهٔ قهرمان پسندانه‌سنه الڭ جلی بر برهاندر .

تیمور طاش پاشانك یخشی بك ، امور بك ، اورج بك، علی بك نامنده درت اولادی واردی. پاشا بونلرك تعلیم وتربیه‌سنی عسکرلك نقطهٔ نظرندن اجرا ایتمش، آنلری پادشاهنه ومملکتنه الڭ بیوك خدمتلر ایفاسنه آلیشدیرمشدی . نته‌کیم کنا یـی

بر جهتدن احراز مظفریات ایده‌رك نیجه نیجه قلاع وبقاعی قبضهٔ تسخیره کچیررکن اوغلی بخشی بك پدرینك حرکاتنه امتثالاً برچوق شهرلری ضبط ایدردی. خلاصه تیمورطاش پاشانك بتون سلاله‌سی پادشاهان عظام حضراتنك ادوار سلطنتلرنده قهرمانلقله تمیز ایتمشلردی .

تیمورطاش پاشا (قوصوه) ملحمهٔ کبراسنده بولندیغی زمان افکار صائبه‌سیله ترتیبات حربیه خصوصنده فوق العاده خدمتلرده بولنمشدر. حضرت خداوندکار ، نتیجهٔ قهرمانانه‌سی دیللرده داستان اولان بو مبارزهٔ شدیده‌یه باشلامازدن اول مجلس حرب تشکیل ایلدیکی زمان برچوق قوماندانلر، دوه‌لری اوردونك جبهه‌سنده بولندیرمق وبوصورتله دشمن سواریسنك بارکیرلرینی تخویف ایلمك ایسته‌مشلردی . تیمورطاش پاشا، تدقیق طبایعله‌ده مشتغل برقوماندان کامل بولندیغی جهتله :

— اصل دوه‌لر بارکیردن قورقار . اکر سز دوه‌لری جبهه‌یه یرلشدیریرسه‌کز اردویی محقق بر فلاکته اوغراتمش اولورسکز، دیمش ومشارالیهك

بوفکری بتون قوماندانلر تنسیب ایلمشدر .

تیمورطاش پاشا ، بکلر بکیلکله وزارتی بر یرده جمع ایلمك کبی اك بیوك بر مکافاته نائل اولمش بر قوماندانددر . او زمانه قدر هیچ بر کیمسه بویله ایکی منصبه بردن نائل اولمق شرفنه مظهر اولمامش ایکن تیمورطاش پاشا بوشرفی صرف غیرت وصداقتی سایه‌سنده احراز ایلمشدر .

كدك احمد پاشا

۸۸۷—×××

سيف سطوت ومهابتی وفتوحات جهانكيرانه‌سيله تاريخ عالمده برقرن ديكر كشاد ايدن حضرت فاتحك دورسلطنتی، بری سياست ودرايتيله ممتاز، ديكری شجاعت وبسالتيله حائز امتياز ايكی ذات جليل القدرك فتوحات دور انديشانه‌سيله برقاندها تزييد شان ايلمشدر، كه بوذاتلردن بری وزيراعظم محمود پاشا، ديكری سردار اكرم كدك احمد پاشادر.

كدك احمد بك، اصلنده يكيچری زمره‌سنه منسوب ايكن بالآخره حضرت پادشاه ايله برابر برچوق سفرلرده اثبات وجود ايده‌رك ابرازايلديكی شجاعت فوق العاده پك زياده نظر تقديری جلب ايلديكندن بكلر بكيلك رتبه‌سنه نائل اولمش، ۷٦٤

سنه‌سنده ایسه فاتح جهانگیرك اوزون حسن اوزرینه اجرا ایلدیکی سفرده ایلری قره‌غول قوماندانی تعیین ایدلمشدر. ایشته پاشانك بو سفر اثناسنده قوماندانلر اوزرینه برشبیخون ایله جمله‌سنی دوچار انهزام ایلمسی شجاعت و بسالتی نظرلرده برقاتدها اعلا ایلمش(۱) واحمد پاشانك نظر تقدیر شاهانه‌یی جلب ایلمسنه بادی اولمشدر.

موفقیات ابتدائیه‌سی. — کدك احمد پاشا، اجرا ایدیلن سفرلرده موفقیاتنی آرتیردقجه مستقلاً قوماندانلق وظیفه‌سنی برقاتدها حسن اجرا ایتمکه باشلادی. (۸۷٦) سنه‌سنده جسیم بر اردو ایله (علائیه)نك ضبطنه مأمور اولدی. ملوك سلجوقیه‌دن علاء الدین کیقباد طرفندن بنا اولنان بو شهر (۲) بحر سفید ساحلنده اسکی (قوراسه سیوم) شهرینك بولندیغی محله بنا ایدلمشدی. شهر، بربری اوزرینه ییغلمش بیاض و قرمزی قیا طبقه‌لرندن مرکب بر کتلهٔ جسیمه اوزرنده کائن اولوب سطح بحردن

---

(۱) صولاقزاده، ص۲۲۳ — حدیقة الوزرا.

(۲) جهانما، ص ٦۲۱.

بش آلتی یوز قدم ارتفاعنده ایدی .

کدك احمد پاشا (علائیه) قربنه کلیر کلمز اجرا ایلدیکی تکلیف اوزرینه شهرك محافظی قلیج آرسلان درحال عرض تسلیمیت ایتدی . چونکه احمد پاشا شهری محاصره ایدوب محاربه امارەلری کورولور کورولمز حصارده بولنانلرك اکابرلری کلنلری قلیج ارسلانك حضورینه چیقمشلر وعثمانلی عسکرینه مقاومت ناقابل اولدیغنی، آل عثمانه دخالتك محسناتنی بیان ایتمشلر، بونك اوزرینه قلیج آرسلانده قلعەیی تسلیم ایتمشدی ۸۷۷ (۱) .

احمد پاشا، بوموفقیت اوزرینه متصف اولدیغی شیمهٔ نصفت وحمیتی الدن براقمیەرق قلیج آرسلانی اولاد وعیالیله برابر حضور پادشاهی‌یه کوندردی . حضرت فاتح قلیج آرسلانی حرکات عالیجنابانه سنه مکافاتاً (کوملجنه) یه کوندەرك شهرك بتون

---

(۱) «عثمان اوغلنك دولتی قوی وعلم سعادتی اوج اقبال اوزره مستویدر. تیغ وسنانلری جانستان وتوجهلری ظفرله همناندر. فکرمناسب بودرکه انکله صلح ایدەسین.» صولاقزاده، ص ۲۳۷ — صحائف الاخبار، جلد ۳، ص ۳۸٦

وارداتنی قلیج آرسلانه تخصیص ایتدی . احمد پاشا ایسه سفری کمال مظفریتله نتیجه پذیر ایدەرك (استانبول) ه عودت ایلدی . بو اثنـاده ایدی که اوزون حسنه التجا ایدن اسحق بك وفات ایتدی . (سلفکه) ده اقامت ایدن مرحومك اوغلی محمد بك ایله زوجەسی حضرت فاتحـه بر هیئت مرخصـه کوندرەرك شهرك اناختارلرینی تسلیم ایتدیلر . بناءً علیه شهرك امور ادارەسی احمد پاشایه تودیع ایدلدی . احمد پاشا ، آلدیغی امر پادشـاهی اوزرینه درحال (سلفکه) یه کلدی . سلفکەده برمقدار عساکر مستحفظه براقدقدن صـکره (موقن) اوزرینـه یورودی . چونکه اسحق بکك برادری اولوب حال شقاوتده بولنان محمد بك بوراده اقامت ایدییوردی . احمد پاشا ، قلعەنك محاصرەسی ایچون تدارکات لازمەیه ابتـدار ایتدی . قلعەیی محاصره ایدرایتمز قلعەنك تسلیمی پك چوق سورمدی .

پاشـا قلعەیی ضبط ایتدکدن صـکره (لولغه) قلعەسـنه طوغری یورودی . قلعـەیی محاصره و محافظینك قسم اعظمنی اسیر ایلدی . فقط بو اثناده

اوزون حسنك نقربی موفقیتنه مانع اولدیغندن (قونیه) یه چکلمکه مجبور اولدی .

احمد پاشا قونیه اوزرینه چکیلنجه اوزون حسن اساساً قرهمان اوغللرینی حمایه و مدافعه‌یه قیام ایلمش بولندیغندن (طوقات)ه متوجهاً حرکت ایتدی. (طوقات) وجوارنده انواع تخریبات اجرا ایتمکه باشلادی . وزیری عمر بکی سردار نصب ایتدی. وعم زاده‌سی یوسفجه میرزایی‌ده کلیتلی بر عسکرله (دیاربکر) طریقندن (طوقات)ه کوندردی. حضرت پادشاه بو خبری طویار طویماز ، اناطولی امراسنه اوامر عمومیه ارسال ایتدی. بوصره‌ده‌ایسه (قونیه) والیسی بولنان شهزاده سلطان مصطفی کدك احمد پاشانك انضمام معاونتیله عسکرینی صورت مکمله‌ده ترتیب و تنظیم ایلدکدن صوکره خصمه متوجهاً حرکت ایتدی . ایکی اردو ۸۷۷ سنه‌سی ربیع الاولنك اون دردنجی کونی چارپشمغه باشلادیلر . محاربه صباحدن آقشامه قدر دوام ایتدی . دشمن آقشامه طوغری مغلوب اولمغه باشلادی . یوسفجه میرزا ایله برادرلری زینل

وعمر اسیر ایدیله‌رك قره‌مان سفرینك بو غائلهٔ موقته‌سی‌ده برطرف ایدیله‌رك فوق العاده ممنونیت شهریاری‌یی موجب اولدی.

قره‌مان سفری و وزرانی. — اوزون حسنك مغلوبیتندن صوکره (تبریز)ه کیتمش اولان پیراحمد بك (ارمناك) ه متوجهاً حرکت ایتدی (۸۷۸). بو اثناده ایسه وزیر اعظم محمود پاشا وفات ایلمش بولندیغندن کدك احمد پاشا شجاعت وبسالتنه مکافاتاً رتبهٔ وزارتله تلطیف ایدلدی (۱) (۸۷۸). بعده اوزون حسنك مغلوبیتنی متعاقب (ارمناك) ه واورادن (لارنده) یه کلان پیراحمدك (سلفکه)ده (۲) بولونان اعوان واتباعیله برابر اطراف وجواری غارت ایتمسی اوزرینه احمد پاشا سردار نصب ایدیله‌رك (قره‌مان) ه متوجهاً حرکت ایتدی. پاشا، محاربه‌ده دسائسك اکثریا قوتدن زیاده ایشه یارادیغنه واقف بولندیغندن بوخصوصی، یوق یره

(۱) حدیقة الوزرا

(۲) سلفکه شهری هنوز ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنما. مشدی ـ صحائف الاخبار، جلد۳، ص ۲۹۳.

قان دوکمکه ترجیح ایلدی . افکار وتصـوراتنی موقع اجرایه قویمق ایچون شهزاده سلطان مصطفی معیتنده‌کی اردوایله (قرهمان)دن (لارنده) اوزرینه یورودی . اول امرده پیر احمده بر مرخص کوندردی . بو مرخص (بللودی) ده احمد بکله بولوشدی. احمد بکه پاشاطرفندن بیان خلوص ایتدی. احمد بك بونی حقیقت ظن ایدوب مرخصه ابذال التفات ایلمکده ایکن احمد پاشـا بر قاچ دلاوری معیتنه آله‌رق شهری باصدی. پیراحمد بکك فراری (ارمناك) ك ده ضبطنی تسهیل ایلدی .

(ارمناك) ك ضبطندن صوکره پیر احمد بك (منال) جوارینه التجا ایتدی. احمد پاشا پیراحمدی شدتلی برصورتده تعقیب ایده‌رك (منال)ی محاصره ایتدی. (منال) قلعه‌سی صرپ بر قیا اوزرینه مبنی ایدی . قلعـه‌نك اطراف وجوانبی غایت طاغلق اولوب دار ودیك وادیلری حاوی بولنیوردی . پیراحمد بك شهرك متانتنـدن بالاستفاده کندی قوللرندن یوسف بکی قوماندان تعیین ایده‌رك قلعه‌یی کمال متانتله مدافعه‌یه قرار ویردی .

اراضینك طاغلق بولنمسی احمد پاشا اردوسنده‌کی
طوپجیلرك حرکاتنی فوق العاده تصعیب ایدیوردی.
احمد پاشـا شهرك جوارینی کشف ایتدی . قلعه‌یه
حاکم بر محلده کوزل بر بطریه موضعی بولدی. اثنای
محاصره‌ده خارق العاده قهرمانلقلر ابراز ایتدی .
حتی کندیسی بیله افراد عسکریه آراسنه قاریشه‌رق
طوپلرك موضعه یرلشمه‌سنه پك زیاده غیرت ایلدی.
بطریه‌لر موضعه یرلشـدیرلدی . احمد بك ایسـه
قلعه‌نك متانتنه فوق العاده اعتماد ایتدیکندن اهل
وعیـالنی بورادە براقوب کندیسی قلعه‌یه ناظر بر
تپه‌دن محاربه‌یه نظارت ایتمکده ایدی . محاربه‌نك
بدایتنده ایجه بر مقاومت کوسترمکه باشـلادیلر .
قلعه محافظی یوسف بك، قلعه‌نك عثمانلی طوپلرینك
تاثیر دهشـتیله دوچار انهدام اولدیغنی کورونجه
اولانجه قوهٔ معنویه‌سی محو اولدی. جزئی بر زمان
ظرفنده حصار تسلیم ایدلدی . احمد پاشا، قلعه‌یی
ضبط ایدر ایتمز پیر احمد بکك حرملرینك خاندان
عثمانی‌یه انتسابلری بولنمق حسبیله بونلره احترامده
هیچ بر وجه ایله قصور ایتمدی . درحال جمله‌سنی

اعزاز ایله (استانبول)ه کوندردی. عثمانلی بایراغی بر مدت صوکره شهرك برج و باروسی اوزرنده تموج ایتمکه باشلادی. هر طرفدن چالینان موسیقیٔ ظفرك ترانهٔ دلاویزی جنکاور کوکللرده ابدی نشئهلر اویاندردی. پیر احمدبك بولندیغی یردن قلعهیه طوغری عطف انظار تحسر ایدوبده اوزرنده موجه خیز نصرت اولان لوای عثمانییی کورونجه شدت حجابندن غلیانه کلهرك کندینی طوردیغی محلدن آشاغی آتمغله حیاتنه بر خاتمه ویرهبیلدی.

احمدپاشا (منال) قلعهسنی فتح ایتدکدن صوکره (سلفکه) اوزرینه یورودی. بورادهده استعمال قوتدن زیاده حیل حربیهیه مراجعت ایدهرك استحصال مقصده غیرت ایلدی. (سلفکه)ده بولنان خصم طوپجیلری معرفتیله شهرك باروتخانهسنی آتشلتدردی. حین اشتعالده حصوله کلن کدکدن شهره داخل اولمغی تصور ایتدی. اول امرده اشتعالك صدماتندن دوچار خوف اولان اهالینك تلاشندن بالاستفاده شهره کیردی (٨٧٩) (١).

---

(١) سعدالدین، تاج التواریخ، جلد ٢، ص ٢٨٨-٢٥٠ صولاقزاده ،

(سلفکه) نك ضبطندن صوکره (دوه‌لی) یی ده ضبط ایلمکی شهزاده سلطان مصطفانك آرزو ایلمسی اوزرینه احمدپاشا تکرار حاضرلاندی. لکن سلطان مصطفی او صره‌ده آنسزین خسته‌لنه‌رك نشوهٔ ظفردن استفاده ایده‌میه‌جك بر حالده بولندیغندن شهرك محاصره‌سنی امرادن قوچی بکه حواله ایتدی. قوچی بك، (دوه‌لی حصار) محافظی آتماجه بکی چاغره‌رق شهرك تسلیمنی طلب ایتدی. آتماجه بك ایسه شهزاده سلطان مصطفی کلدکدن صوکره شهری تسلیم ایتمیه‌جکنی بیان ایلدی. سلطان مصطفی ایسه بالوکاله کدك احمد پاشایی کوندره‌رك معاملات تسلیمیه‌نك اجراسنه مأمور ایتدی. بونك اوزرینه کندیسی (قونیه)یه متوجهاً یوله چیقدی. فقط (نیکده)جوارینه کلدیکی اثناده (بوزپازارجق) قربنده وفات ایلدی. احمد پاشا بو خبر جکرسوزی ایشیدر ایشتمز (بوز پازارجق) ه کلدی . شهزاده سلطان مصطفانك نقش پاکنی کمال احتراماله غایت امین ذاتلره تودیع ایده‌رك (بروسه)یه کوندردی.

کفه و منکوب سفری . — حضرت فاتحك

مظفر اردولری بر طرفدن آرناوودلق ایله مولدا-
وایی جنکاورانه جولان ایلدکاری اثناده دیکر
طرفدن‌ده استانبولده بحری تدارکات حربیه کورولمکه
باشلادی . اوچیوز سفینه‌دن مرکب اولان بو
دونمانك نه سببه مبنی سفر بر حالنه قونلدیغی هر
کسجه مجهول‌ایدی. سفائن مذکوره اجرای حرب
ایچون حاضرلانمقله برابر دیکر جهتدن‌ده حضرت
پادشاه ونديكليلرله عقدمصالحه فكرنده بولنیوردی.
حتی اوسنه‌نك كانون اولنده طرف دولت عثمانیه‌دن
(وندیك) ه بر سفیر کوندریله‌رك عقد مصالحه
ضمننده (استانبول) ه برسفیر بیله کوندرلمسی طلب
ایدلمشدی .

وندیك رئیس حکومتی طرف سلطنت سنیه‌دن
کلن سفیر ایله ملاقات ایدرایتمز، ژه‌رووم جورجی‌یی
مرخص تعیین ایتدی. جورجی (استانبول) ه کلیر
کلمز کدك احمد پاشا ایله ملاقات ایلدی.

احمد پاشا، ژه‌رومه بعض تکلیفاتده بولندی.
اول‌امرده اسکندربکك وفاتندن بری وندیکلیلرك
اشغال ایلدکاری موقعلرك و بالخاصه (قره‌وایا-

آقحصار) ك سلطنت سنیه یه اعادهسیله وندیك حکومتنك دولت علیهٔ عثمانیه‌یه کمرکنه بورجلی اولدیغی ١٥٠,٠٠٠ دوقه‌نك تأدیه‌سنی طلب ایتدی. بو شرطلر ایفا ایدلدکجه کندیلریله عقد صلح ایدیله‌میه‌جکنی بیان ایلدی. حتی اجرا ایدیلن تدارکات حربیه‌یی ژه‌رومه‌ده کوسترەرك تسریع معاملاته غیرت ایلدی. ژه‌روم ایسه مطالبات مذکوره‌یه بر جواب قطعی ویرمك کندی دائرهٔ صلاحیتندن خارج بولندیغنی، بناء علیه حکومتنه مراجعتك درجهٔ وجوبده اولدیغنی بیان ایلدی. ژه‌روم، حکومت متبوعه‌سیله اجرای مخابرات ایچون (قورفو) یه کلدی. ذاتاً وندیك حکومتی حضرت فاتحك نتیجهٔ توجهی مشکوك اولان تدارکات سفریه‌سندن اوته‌دن بری قورقمقده بولندیغی جهتله عقد صلح ایلمکی جانه منت بیلدی. بناءً علیه اجرا ایدیله‌جك سفرده بیطرف قالمغه قطعیاً قرار ویردی.

وندیك حکومتیله عقد صلح ایدیلیر ایدلمز کدك احمد پاشا بامر پادشاهی سردار اکرم نصب ایدلدی. احمد پاشا کمال سرعتله حرکت و آزاق

دکزی ایله قریم شبه جزیره‌سی جوارنده ونديكليلرك
تحت تصرفنده بولنان مواقعی وبالخاصه (كفه)
موقعنی ضبط ایچون ترتیبات لازمه اتخاذ ایتدی (۸۷۹).
او زمانلر (کفه) شهری اورانك الك مشهور
شهرلرندن ایدی (۱). شهره حاکم اولان جنویزلر،
الك زیاده تجارتله مألوف بولندقلری جهتله جنکا-
وراـنکله اوقدر اشتغال ایتمزلر، یالکز قازانجلرینی،
تأمین منافع تجاریه‌لرینی مدافعه ایدرلردی. تحت
اداره‌لرنده بولنان شهر، قره دکزده بولنان تجارت
کاهلرك فی الحقیقه مرکزی مقامنده ایدی. ایرانك
معمولات نفیسه‌سی (اژدرهان) طریقیله طوغری
(کفه) یه کلیر، سائر شهرلره اورادن توزیع
اولنوردی. حضرت فاتحك فکر دوربینانه‌سی عثمانلی
تجارتکاهلرینك (کفه) ایله اولان مناسباتندن
متحصل فوائدی کشف و ادراك ایلمش بولندیغی
جهتله (کفه) نك ضبطنی اوته‌دنبری تصور ایدر-
لردی. حالبوکه او اثناده شهرك تسهیل ضبطی ایچون
ابراز مواعیددن خالی قالمیان جنویزلی سکه‌رسیا فیقونك

(۱) کفه شهری شمدیکی (تهاودوزی) شهریدر.

تشویقی آرزوی شاهانه‌یی برقاندها تزیید ایلدیککندن درحال تدارکات سفریه اجراسی امر وفرمان بیورلمش، بوسفر مهمك اجراسی ایچونده درایت وشجاعتی وقوماندانلقده کی مهارتی نزد شاهانه‌لرنده مسلم اولان کدك احمد پاشا سردار تعیین اولنه‌رق برای مکافات کندیسنه غایت ذی قیمت بر قات البسه ایله صیرمه اکرلی برحیوان اهدا قلنمشدی (۱) .

احمد پاشا دونمانسی اوسنه‌نك حزیرانند‌ه کفه اوکنده لنکر انداز اولدی . پاشا ، ترتیبات اولیهٔ حربیه‌سی موجبنجه ۴۰,۰۰۰ کشی‌یی قره‌یه اخراج ایده‌رك محاصره بطاریه‌لرینی یرلشدیرمکه باشلادی . اجرا ایلدیکی شدتلی آتشلرله شهرك اولانجه قوهٔ مقاومتنی سارصدی . شهر ، اوچ کون مقاومتدن صوکره تسلیم اولدی . احمد پاشا شهرك اهالیسندن ۴۰,۰۰۰ نی (استانبول) ه کوندره‌رك متباقیسنی یکیچریلره الحاق ایتدی . برهفته صوکره‌ده، شهرك حین تسلیمنده معاونت لازمه‌سی طوقونانلره مکمل برضیافت کشیده ایلدی .

---

(۱) حدیقة الوزرا — تاج التواریخ .

احمد پاشا، (کفه)نك ضبطنی متعاقب قره‌دکز سواحلنده بولنان برچوق شهرلری دها ضبطه موفق اولدی(١). جزئی برزمان صوکره (آزوف ـ تانا) ده ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قالدی . پاشا، بو موفقیت سریعه‌دن صوکره (منکوب) قلعه‌سنه متوجهاً حرکت ایتدی . قلعه جوارینه کلیر کلمز، محاصره عملیاتنه ابتدار ایچون سرعتله اجرای تدارکاته باشلادی . (منکوب) شهری‌ده کفه کبی جنویزلره عائد اولوب قریم خانلرندن‌منکلی (بنلی، خالدار) خانك تحت اداره‌سنده ایدی .

احمد پاشا (منکوب) قلعه‌سی اوکنده کورونور کورونمز قلعه محافظی قلعه‌یی تسلیمدن باشقه بر چارهٔ خلاص بوله‌مدی. اجرای مذاکرات ایچون قلعه‌دن طیشاری چیقدی. حالبوکه قلعه‌محافظلرندن بری قلعه قپوسنی قپایوب کمال شدتله مدافعه‌یه باشلاینجه احمد پاشا ینه حیل حربیه‌یه توسل ایتمك چاره‌سنی دوشوندی. اول امرده قلعه‌نك محاصره‌سی

---

(١) صولاقزاده ، ص٢٩٣ — مینیو، تاریخ دولت عثمانیه، جلد ١، ص ٢٨٩

ایچون جزئی بر قوت افراز ایتـدی . کندیسی کری یه طوغری خفی بر حرکت رجعـیه اجرا ایده رك منـاسب محللرده پوصولر ترتیب ایتدی . قلعه نك عسـاکر محافظه سی ، محاصرینـك آزلغنی کورونجه اکتسـاب مظفریت فکریله قلعه دن طیشـاری چیقدیلر. بر مدت محاربه دن صوکره ، محـاصرین پوصولرك بولندیغی محله طوغری بر رجعت اختیاری اجرا ایتدیلر. دشمن، محاصرینی تعقیب ایدوبده پوصـولرك آره سـنه کیرر کیرمز احمد پاشـا دشمنك خط رجعتنی کسـمکله برابر مدهش برده احاطه حرکتی اجرا ایده رك (١) خصمك قوهٔ اصلیه سنی پریشان ایلدکدن صوکره قلعه یی پك چابق ضبط ایتدی (٨٨٠) .

احمد پاشا، بوسفری مظفریتله نتیجه لندردکدن صوکره درحال (استانبول) ه کلدی .

جزائر یونانیه نك ضبطی و ایتالیا سفری . — ٨٨٢ سنه سنده احمد پاشا (آیاماورا ـ سنت مور) ،

---

(١) تاج التواریخ ، جلد ٢ ، ص ٢٩٥ — صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٩٥

(زانطه) و (كفالونيه) اطه‌لرينك ضبطی ايچون سردار اكرم نصب ايدلدی . پاشا (سلانيك) دن (آولونيا) يه كله‌رك آولونيـا ليماننده ترتيب وتنظيم ايلديكی دونمـا ايله (آياماورا) و (زانطه) آطه‌لرينه عسكر اخراج ايتدی(۱) . اطه‌لرك حاكمی بولنان له‌ئوناردو، پاشانك حركات سفريه‌سنی خبر آلير آلماز (ناپولی) يه فرار ايلمش بولنديغندن احمد پاشـا ، آطه‌لرك ضبطنده هيچ بر كوجلك چكمدی. جزائر مذكوره‌يی ضبط ايتدكدن صوكره معيتنده بولنان دونمايی (آولونيا)يه سوق واورادن (ايتاليا) جانبنه حركت ايده‌رك (پوی-پوليه)يی ضبط ايتمك امرينی آلدی . احمد پاشـانك بوايتاليا سفری، عثمانليلرك (ايتاليا) جهتنده اولان ايلك سـفرلری ايدی . حضرت پادشـاهك بوسفری امر ايتمسنه الك زياده ونديك پولتيقه‌سـنك تأثيری اولمشدی . چونكه ونديك حكومتی ، قانوليك فردیناند ايله محـارب بولنديغندن استانبوله برسفير كوندرمش وسياستيانی نامنده اولان بوسـفير ، (قالابر) شـبه جزيره‌سی

(۱) ژول وان‌غاوه‌ر، ص۸۸

اوزرنده بولنان باشلیجه شهرلرله (پوی ـ پولیه) شهرینك قدیماً شرق ایمپراطورلغی ایله یونانستانه عائد اولدیغنی بیان ایده‌رك ایتالیانك عثمانلیلر طرفندن ضبطی خصوصنده خیلی تشویقاتده بولنمشدی .

احمد پاشا ، آلدیغی امر اوزرینه (آولونیا) یه كلدی. لیمانده ترتیبات سفریه‌سنی بالاكمال یوزكمیدن مركب بر دونانما ایله (ایتالیا) یه متوجهاً حركت ایتدی . (سن ـ لوقا) برونی طولاشدقدن صوكره (اوطرانت) كورفزنده لنكر انداز اولدی (۲۸ تموز ۱۴۸ میلادی ـ ۸۸٤ هجری) .

جزئی برزمان صوكره قره‌یه عسكر اخراج ایده‌رك اردوی بری (اوطرانت) قلعه‌سنی محاصره‌یه باشلادی. قلعه محافظینی ، قلعه‌یی شدتله مدافعه ایتدیلر. فقط (اوطرانت) شهری صوك درجه برمقاومتله مدافعه ایدیله‌جك برحالده بولنمدیغندن كدك احمد پاشا اجرا ایلدیكی استكشافات اوزرینه هجوم قوللری ترتیب ایلدی . آغستوسك اون برنجی كونی شدتلی برهجوم امری ویره‌رك قلعه‌یی كمال موفقیتله ضبط ایتدی . شهرك محافظی (اسپانیا) یه فرار ایتدی .

احمد پاشا برمدت (اوطرانت) ده قالدی . شهرك لوازم تدافعیه‌سنی اکمال ایلمکده ایکن حضرت فاتحك خبر الیم ارتحالنی آلنجه درحال (استانبول) ه عودته مجبور اولدی (١) .

موفقیات اخیره‌سی . ٨٨٦ سنه‌سنده بایزید ثانی حضرتلرینك تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوسی اثناسنده احمد پاشا (ایتالیا) دن عودت ایدوب (یکیشهر) ده بولنان پادشاه نوجاهك دامنبوسی شهریاریلریله مباهی اولدقده عهده‌سنه سردارلق رتبه‌سی توجیه اولندی. ٢٠٠٠ یکیچری، ٤٠٠٠ عزب وتکمیل اناطولی عسکریله قرەمان اوغلی قاسم بك اوزرینه حرکت ایتدی. قاسم بك، کدك احمد پاشانك حرکتنی طویار طویماز (طاش ایلی) نه فرار ایتدی . پاشا، خادم علی پاشایی ذخیره جمعی ایچون (موقن) قلعه‌سنده براقدقدن صوکره قاسم بکی کمال شدتله تعقیبه قویولدی . حالبوکه قاسم بك، باشقه برطریق تعقیب ایده‌رك علی پاشا اوزرینه تعرض ایتدی . احمد پاشا بونی خبر آلیر آلماز درحال قاسم

---

(١) صولاقزاده، ص ٢٧٨

بكك خط رجعتنی كسـدی . قاسم بكله اون ایكی
ساعت شـدتلی بر محاربه اجرا ایتدی . قاسم بك
منهزماً (طرسوس)ه فرار ایلدی .

احمد پاشـا بوموفقیت قهرمانانه‌دن صـوكره
(لارنده) ده اردوكـاه قوردی . مظفریات
واقعه‌سنی حضرت پادشاهه عرض ایتدی . قیشی
(لارنده) ده چیقاری. فقط (لارنده) دن قالقوب
شهزاده سلطان عبدالله ایله برابر (قره حصار) ه
كلمك وشهزادهٔ مشارالیهی (قره حصار)ده براقدقدن
صوكره كندیسی (سید غازی) ده حضرت پادشاهه
ملاقی اولمق ایچون امر آلمش بولندیغندن (قونیه)یه
متوجهاً حركت ایتـدی . بعده (سید غازی) یه
كله‌رك حضور پادشـاهیده مظهر التفات اولدی .
برمدت صوكره، سنه‌لردنبری میدان كارزارده اجرا
ایلدیكی خدمات بركزیده‌یه مكافاتاً ایكنجی دفعه اوله‌رق
وزیر اعظم نصب اولندی ایسه‌ده جزئی برزمان صوكره
(ادرنه)ده وفات ایلدی (۸۸۷) (۱)

---

(۱) نتایج الوقوعات، جلد ۱، ص ۶۸ ـ وان غاوه‌ر،
ص ۹۷

کدك احمد پاشـا ، فاتح دورینـك صداقت واستقامتی کافهٔ حرکاتنه رهبر موفقیت اتخاذ ایتمش اك بیوك بر سرداریدر . پاشا، حضرت فاتحك بر مهـارت خارق العادهٔ صفدرانه ایله اجرا ایلدیکی سـفرلرده حاضر بولنور ، اسـتاد کمالاتپروریـنك حرکات عسکریه‌سـندن دساتیر حربیه استخراج ایدردی. احمد پاشـانك اك برنجی مهارتی ، حیل حربیه‌ده صوك درجه بر موفقیت قازانمسـیدر . سرعت حرکاتی ایسه خصمه ترتیبات آلمغه فرصت براقمیه‌رق کمال درایتـله اجرا ایلدیکی بر واسـطهٔ یکانه‌در . دشمنی آنسزین باصمق، تعقیب حرکاتنه شدتله دوام ایلمك، پاشانك موفقیاتنی تسهیل ایدن مؤثراتك اك برنجیلرندندر.

احمد پاشا، فتح ایلدیکی شهرلری ممتنع الضبط بر صورتده تحکیم ایتمدکجه دیکر بر شهری ضبطه قیام ایتمزدی. نته‌کیم (ایتالیا)ده (اوطرانت) شهرینی ضبط ایلدیکی زمان غایت متین بر استحکام انشـا ایتمش ، حتی شهرك ضبطی اثناسـنده فرار ایدن پرنس، کدك احمد پاشانك عودتنی متعاقب اسپانیا-

ایلردن امداد آلەرق شهری استرداد ایلمکه کلدیکی زمان فوق العـادە مشکلات چکمشـدر . حالبوکه قلعـەنك ضبطنی بو درجه اشکال ایدن خصوص بالآخره تدقیق ایلدیکی وقت، صنعت انشاسـندن نشـأت ایلدیکی تبین ایتمش ، کذلك احمد پاشـانك اسـتحکامی فن اسـتحکامدە مثال اولەرق ایراد ایدیله کلمشدر . « مؤخراً ایتالیان وفرانسز مهندسلری جانبندن فروعاتنده جزئی تصحیحات وقوع بولمش ایسەدە اس الاسـاس استحکامات ، بوکونه قدر کذلك احمد پاشا استحکاماتی اولدیغی فن مزبور علماسندن پروسیەلو پیر ونام مؤلفك علوم متنوعه مجموعەسنده و سوبین نام پروسیه مهندسی کتابنده ودها سائر استحکامات جسیمه کتابلرینك مقدمەلرنده تصدیق واعتراف اولنمشدر . » (١) .

احمد پاشا، فن استحکامدەکی مهارت فوق العادەسیله برابر غایت شجیع، جسور ومستقیم برقوماندان

---

(١) نتایج الوقوعات ، جلد ١ ، ص ٧٣. وزارتی درت سنەدر. استانبولده نامنه منسوب برمحله ایله برده حمام واردر. کذلك تسمیەسی اوك دیشلرندن بر قاچنك اکسیك بولونمسندندر.

ایدی . استقامتی حضرت فاتحك فوق‌العاده بادیٔ ممنونیتی اولور، و پاشایی او درجه سوردیکه، مهم بر سفر آچیله‌جق اولسه سردارلغنه بهمه‌حال کدك احمد پاشا تعیین اولنوردی .

کدك احمدپاشا، غایت ثباتکار ایدی. حقانیتدن آیرلمامغی اك بیوك بر لازمهٔ انسانیت عد ایدردی. (اوطرانت) و (کفه) قلعه‌لرینی بر موفقیت خارقه بخشا ایله ضبط ایدن بو سردار مشهور، یالکز بو خاصهٔ علویه‌سی سایه‌سنده هیچ بر محاربه‌ده مغلوبیت یوزی کورمه‌مشدی. بناءً علیه صداقتی، شجاعتی، فرط استقامتی و موفقیت عظیمهٔ عسکریه‌سیله اشتهار ایدن کدك احمد پاشا، فاتح دورینك اك بیوك و اك عالیجناب بر قوماندانیدر .

اوزدمیر اوغلی عثمان پاشا

۹۳۳—۹۹۳

—

تاریخك نام عالیلرینی زیور صحائف افتخار ایلدیکی سردارلر میاننده عزم عالیهمتانه وشجاعت قهرمانانه جهتیله حائز شهرت اولانلردن بری وبلکه برنجیسی اوزمیر اوغلی عثمان پاشادر.

عثمان پاشانك دم طفولیتی صرف حرب وجدال قارشیسنده کذران ایتمش، دم شبابنده ایسه پدری فاتح حبش چرکس اوز دمیر پاشانك تربیتکاه جنکاورانه سنده بولنه رق فن حربی، دین ودولت اوغورنده فداکارانه اظهار جلادت ایلمکی حقیله تحصیل ایلمشدر .

اصالتی وخلقةً مفطور اولدیغی شجاعت

وبسالتیله تمیز ایدن عثمان بك، تربیهٔ ابتدائیه‌سنی خلفای عباسیه نسلنك برغنجهٔ کزینی اولان والده‌سنك آغوش تربیتنده کوردی. سنی ترقی ایتدکجه ذکای عالیسنك درجه درجه تنمو ایتمسی، ایلریده نه بیوك بر قهرمان اوله‌جغنی اثبات ایلدیکندن بو حالی اولدقجه نظر دقتی جلب ایلدی. دها اون‌طقوز یاشنده ایکن (مصر) ده بلوك‌اغاسی اولدی (۹۵۲). جزئی بر زمان صوکره درایت وفطانتی بر قات‌دها تقدیر اولندیغندن امرای مصره الحاق ایدیله‌رك امیرالحج نصب اولوندی. یکرمی‌یاشنه واصل اولدیغی زمان ایسه، باباسنك فتح ایلدیکی (حبش) ایالتنه میرمیران نصب ایدلدی (۱) (۹۵۸).

یمن سفری. — عثمان پاشا، امور اداره‌ده‌کی تجاربی زیاده‌لشدکجه مراتب عالیه‌یه‌ده نائلیتله ممتاز اقران اولمغه باشلادی. بو أثناده زیدیلرك (عدن) و(حاب) جهتلرینی وبوندن‌باشقه (عدن) و(تعز)ی تحت تسخیره آله‌رق علی بن شویه‌لك بتون یمن ایالتنه قول آتمغه جرأت ایتمسی اوزرینه لالا قره

(۱) بجوی، جلد ۲، ص ۱۷ — سلانیکی، ص ۹۷

مصطفی پاشا سردار نصب ایدلدیکی زمان عثمان پاشا یمن بکلر بکی تعیین ایدلدی. لکن سردارك ورودندن اول اوز دمیر اوغلی ایشی بتیرمش، امر استیلایی کاملاً اتمام ایلمشدی.

قفقاسیه سفری. — ٩٨٤ سنه‌سنده ایران ایله وقوعه کلن سفر عظیمه‌ده لالا مصطفی پاشا اردوسنك احراز مظفریت ایتمسی اوزرینه (١) (کرجستان) ایالتی ضبط ایدیله‌رك برچوق بکلر بکیلکه تقسیم ایدلمش و (شیروان) ولایتی‌ده او زمانلر دیار بکر والیسی بولنان اوز دمیر اوغلی عثمان پاشایه ایکی ملیون آقچه ایله ویرلمشدی. چونکه عثمان پاشانك بو سفر مهم اثناسنده معیت سواریلریله رفیق صادقی لالا مصطفی پاشا اردوسنه التحاق ایده‌رك خارق العاده قهرمانلقلر ابراز ایتمسی سردارك پك زیاده موجب محظوظیتی اولمش، و عثمان پاشایی بو تلطیفه لایق کورمشدی.

عثمان پاشا (شیروان) ه والی اولدیغی زمان عهده‌سنه وزارت و سردارلق ویرلدی. معیتنه‌ده

(١) وان خاومر، ترکیه، ص ١٦٦

۱۰۰۰ یکیچری ایله قپو قولی، ٦۰ طوپ، ۲۰۰ صندق جبخانه وافرادك آلتی آیلق معاشی تسلیم ومجدداً ۳۰۰۰ کشی ده عسکره آلنه‌رق درحال قوهٔ مستحفظه میانه‌نه ادخال ایدلدی.

عثمان پاشا، شهرك امور مالیه وعسکریه‌سنی اصلاح ایتدی. ایران شاهلرینك (شیروان) دن سنوی آلدقلری ۲٥,۲۰۰,۰۰۰ آقچه‌یی خزینهٔ دولته ترك و ایالتی اون درت سنجاغه تقسیم ایتدی. امور سیاسیه‌یی اصلاح ایلمك، مظفریات مستقبله‌سنی تأمین ایلمکه بر اساس متین اوله‌جغنی بیلدیکی جهتله طاغستان حاکمی ایله عقد رابطهٔ صهریت ایتدی. پاشا بو وسیله ایله قوموق وقایتاق قبائلنك حاکملرینی‌ده دائرهٔ اطاعته آلدی. (آرش ـ آرلس) شهری قارشیسنده جسیم بر کوپری یاپه‌رق (آراس) نهرینی گچدی. (قره‌باغ) و (مغان) خلقی اوزرینه آقینلر اجراسیله مشغول اولدی.

بو صره‌ده مقدما ایدی‌که، مغلوب اولان ایرانیلرك انتقامنی آلمق ایچون شماخ والیسی آرش‌خانك ۲٥,۰۰۰ کشیدن مرکب درت جسیم برقول ایله

استرداد ممالك ایچون (شیروان)ه عبور و (شماخی)یه هجوم ایتمسی اوزرینه، عثمان پاشا سریع بر یوروییشله دشمنی استقبال ایتدی (٩ رمضان ٩٨٦).

اوکون اقشامه قدر محاربه ایدلدی. فقط کیجه حلول ایدر ایتمز متارکه اولوندی. ایرتسی کون ینه بو صورتله دوام ایتدی. اوچنجی کون تاتار خاننك برادرلرندن عادلکرای، غازی کرای وسعادتکرای قوماندهسنده بولنان ٥٠,٠٠٠ کشیلك بر قوۀ امدادیهنك کلمسی اوزرینه مظفریت عثمان پاشا جهتنده تقرر ایتدی. دشمن ٧٧٠٠ تلفات و ١٠,٠٠٠ کشی مجروح ویردی. دشمنك چادر وسنجاقلری کاملاً ضبط و آرش خان اسیر ایدلدی. پاشا، آرش خانه غلبه ایتمسی اوزرینه طرف حضرت پادشاهیدن خط همایون شرفصدوریله مظهر تلطیف اولدی. فقط بو اثناده ایرانیلر ٤٠,٠٠٠ کشی اولدقلری حالده (شماخی) یه کلوب عثمان پاشایی محاصره ایتدیلر. محاصره اوچ کون دوام ایتدی. عثمان پاشا تاتار خانلرینه امداد ایچون بر چاوش کوندردی. فقط ایرانیلر چاوشی یقالایوبده احواله

واقف اولنجه، محاصره‌دن درحال فراغت ایدوب
تاتارلره قارشی حرکت ایتدیلر. عثمان پاشا محاصره‌دن
قورتیلیر قورتلمز عسکرینی طاغستاندن اعاشه
ولزومی حالنده (دربند - تیمور قپو) یی قرارگاه
اتخاذ ایتمك لازم کلدیکنه قرار ویردی. بونك اوزرینه
(شماخی) دن حرکت ایدوب خانزاده‌لرله (تیمور
قپو) یه کلدی. بوراده ١٥,٠٠٠ تاتار ایله ینه او
قدر بر قوهٔ امدادیه‌ده امیر شمخالدن آلدی.
عثمان پاشا قوهٔ امدادیه قوماندانلرینی کمال التفات
ایله قبول ایتدی. تاتار اردوسنك پیشدار قوماندانی
٨٠,٠٠٠ آقچه ایله (بحر خزر) فیلوسنه قوماندان
نصب ایتدی. پاشا، معیتنده‌کی قوهٔ امدادیه ایله
(شیروان) جوارینی کاملاً تسخیر ایلدی. فقط
محمد کرایی، قیشی طاغستانده کچیرمك ایچون بردرلو
اقناع ایده‌مدیکندن کندیسی غازی کرای اردوسیله
برابر طاغستانده قالمغه مجبور اولدی.

٩٩٠ سنه‌سنده ایدی‌که عثمان پاشا، اردوسیله
برابر طاغستانه، تاتارستانك بوز قیرلرینه داخل
اولدی. طاغستان اهالیسی کاملاً دائرهٔ اطاعته آلمق

ایچون تشـبثده بولندی. اثنای متارکه‌ده تدارکات سفریه‌یی اکمال واردونك قوتنی تزیید ایلمکه‌غیرت ایتـدی . بو اثناده‌ده ایراندن سفیر کله‌رك متارکه احکامنك فسخ ایدلدیکنی بیان ایلدیکی جهتله عثمان پاشا کرك بو حالی وکرك تشبثاتی طرف شاهانه‌یه عرض ایتدی. بونك اوزرینه جعفر پاشا قوماندا- سنده برقوهٔ امدادیه (کفه ــ بش تپه ــ شرمل) طریقیله (تیمور قپو) یه کلدی. عثمان پاشا بونلری کمال نوازشله قبول ایلدی. عسکر برهفته قدر دها چادرده قالدی . قوهٔ عمومیـه‌نك بر یرده اجتماعی اردونك اعاشه‌سنی تصعیب ایتدی. بغدایك کیله‌سی ایکیوز آقچه‌یه چیقدی . بارکیرلری برنجله بسله‌مکه مجبوریت کورولدی .

ایلك بهار حلول ایدر ایتمز (۹۹۱) امام قولی خان عثمانلیلرك کسب قوت ایتمسنه میدان ویرمه‌مك ایچون معیتنه ۳۰۰ قوروجی، واوتوزخاندن مرکب ۵۰,۰۰۰ کشیلك بر اردو آله‌رق حرکت ایتدی.

عثمان پاشا بونی خبر آلیر آلماز سلستره حاکمی یعقوب بکی روم ایلی عسکریله (شاپوران) مرقی

جوارنده کائن (نیاز آباد) نام محله کوندردی .
بعده یعقوب بك عساکرینك برقسمنی معیتنه آله رق
امام قولی خانی سلاح مظفریتله استقباله چیقدی
(٦ ربیع الاخر ٩٩١) .

عثمان پاشا اون ایکی کون صوکره (بش تپه) ده
اردوکاه قوردی . ایرتسی آقشام (بش تپه) ده بولنان
ایلری قره‌غوللر دشمنك تقربنی خبر ویردیلر .
عثمان پاشا، اردوسنه درحال محاربه نظامی آلدیردی .
سیواس وروم ایلی بکلر بکی چرکس حیدر پاشایی
ایالتی عسکریله صاغ جناحه ، کفه بکلر بکی جعفر
پاشایی روم ایلی عسکریله صول جناحه مأمور
ایتدی . کندیسی ده یکیچریلری صف صف
دیزه‌رك مرکزی اشغال ایتدی . ایران اردوسنك
ایسه مرکزینی امام قولی خان، صاغ جناحنی رستم
خان ، صول جناحنی‌ده فی الاصل عثمانلی اولان
برهان الدین قوماندە ایدییوردی .

عثمان پاشا، بتون سفرلرنده کندیسنه بر رفیق
جنکاور مقامنه قائم اولان سیاه آتنه بو سفرده‌ده سوار
اولمشدی . پاشا هانکی محاربه‌ده بو بارکیره بینمش ایسه

اومحاربه‌ده بهمه‌حال غالب کلمشدی . مبارك حیوان برنده طورورکن نه زمان کیشنیوب صچراسه بهمه حال احراز مظفریت اولنوردی . او کون او، ینه برمعتـاد کیشنیوب صچرایور، تأمین مظفریت ایدیله‌جکنی حالیله اکلاتیوردی .

وقتاکه محاربه باشـلادی . آتش جنك وجدال آقشامه قدر دوام ایتدی . ایرانیلر تدریجاً انهزام اماره‌لری کوستردیلر . کیجه‌نك حلولی مناسبتیله دشمنه هجوم ایتمك اوته‌دنبری اجرا ایدلمزایدیسه‌ده عثمان پاشا، کیجه‌لین ده محاربه‌یه دوام ایده‌بیلمك فکریله درحال مشعله‌لر یاقدردی . بونك ایچون بومحاربه‌یه (مشعله محاربه‌سی) دینلدی . محاربه، خونریزانه دوام ایتمکه باشـلادی . فقط ایرتسی صباح، مظفریتك هانکی جهتده اولدیغی تحقق ایتمدن متارکه ایدلدی . هرایکی جهتده تبدیل موضـع ایده‌رك یکدیکرینه تفوقه چالیشدیلر . ایرانیلر، عثمان پاشانك صدمات دلیرانه‌سندن بیتاب قالمش بولندقلرندن منتظما رجعت ایده‌رك اردولرینی (سامور) نهرینه استناد ایتدیردیلر . ایرتسی کون هیچ محاربه ایدلمدی . فقط ایرانیلر بواثناده

موضعجه فوق العاده استفاده ایتدیلر. وقتاکه صباح اولدی؛ اردوکاهك مختلف محللرنده تلاوت ایدیلن اذان محمدی، آفاق دلاویز مظفریتی استیلا ایدن رنك دلارای شفقك اشعهٔ نظر رباسیله برابر فضای بیکرانه طوغری اعتلا ایلمکه باشلادی. دین ودولت اغورنده اعلان مهابت ایتمکه حاضرلانان عثمان پاشا اردوسی دشمنه دهشتلی بر هجوم اجرا ایلدی. ایرانیلر، نسیم مظفریتله تموج ایدن عثمانلی سنجاقلرینی کوروبده اردونك آنی برصدمهٔ مدهشنه دوچار اولور اولماز بردنبره رجعت ایتمکه باشلادیلر. امام قولی خانك شدتی، عجم اردوسنی بردرلو طور-دیرهمدی. نه مهموز، نه قیرباچ، هیچ برشی عثمانلیلرك شمشیر سطوتندن قاچانلری توقیف ایدهمدی(١). دشمنك ٣٠٠٠ کشیسی اسیر ایدلدی. تلفاتی ایسه ٧٥٠٠ زی متجاوز ایدی.

عثمان پاشا بو مظفریتدن صوکره (شابوران) متوجهاً حرکت ایدهرك برهفته قدر بوراده قالدی. بعده (چوراق) طریقیله شماخی‌یه کلدی. (١٥ جماذی

---

(١) پچوی، جلد ٢، ص ٨٢.

الاول) ده (شماخی) قلعه‌سنك بناسنه مباشرت ایدلدی. انشاآت قرق کونده ختام بولدی. پاشا (شماخی) قلعه‌سنك تجهیزات سفریه‌سنی اکمال ایلدکدن صوکره نفت قیولریله مشهور اولان (باکو) شهرینه کلدی. طاغستانده‌ده ادامهٔ صلح و آسایشه موفق اولور اولماز، جعفر پاشایی طاغستان قائممقامی نصب ایده‌رك (استانبول) ه متوجهاً حرکت ایلدی (٤ شوال سنه ۹۹۱). عثمان پاشا، (انجه‌صو) یی بالمرور ایکی کون یورویشدن و (قانلی سرنجه صویی) ده مرور ایلدکدن صوکره (بش تپه) ده اردوکاه قوردی. (قوبان) نهری کنارینه کلدیکی زمان اوچ کونده نهردن نچه بیلدی. اوصره‌ده (شماخی) قوماندانی بولنان کتخدای قدیمنه تصادف ایتدی. پاره قافله‌سی مشارالیه تسلیم ایدلمش بولندیغی جهتله عثمان پاشا کندیسنه کوندریلن مبالغی درحال عسکره توزیع ایتدی. بعده قیشلك شدتنه باقمیه‌رق حرکاتنه‌ینه دوام ایلدی. شدت شتا دهشتله حکمفرما اولیوردی. بر پوشیدهٔ سفید بتون صحرالری استیلا ایلمشدی. عثمان پاشا، اون ایکی کون قدر غایت مهم تلفات ویره‌رك (قوبان)

نهری ساحلی تعقیب ایتدی . نهرك کچید محلنه
کلدیکی زمان نهری طوکمش بولدی . جوارده کی
اورمانلردن اغاج کسدیره‌رك شدت برودتی تسکین
ایلدکدن صکره نهری قولایجه مرور ایتدی .
(نمرق) قلعه‌سنه کلدیکی زمان براز سکونت بولدی.
اورادن (تمان) و (کیرچ) بوغازی جوارینه کلدی.
بوغازی بوزاوزرندن مرور ایدوب (کفه) شهرینه
واصل اولدی . مملکتنه کیتمك ایستینلره رخصت
ویردی؛ قالانلره‌ده اردوکاه تدارکیله مشغول
اولدی .

عثمان پاشا (قریم) ه کلدیکی اثناده ایدی که قریمده
سمیز لقبنی حائز اولان محمد کرای اجرای حکومت
ایدییوردی. قریم خاننك مقدما عثمان پاشایه معاونت
ایتمه‌مك ایچون اعذار واهیه بیان ایلمسی حضرت پادشاهی
کوجندرمش بولندیغندن عثمان پاشا، قریم خاننك عزلی
خصوصنده امر مخصوص آلدی. فقط محمد کرای بوکا
اطاعت ایتمك ایسته‌مدی. بناء علیه، اولجه عسکرلرینه
رخصت ویره‌رك قوهٔ موجوده‌سی غایت آزالمش اولان
عثمان پاشایی قرق بیك سواری ایله محاصره ایتدی.

عثمان پاشـا بوکبی مشکل حاللرده‌ده مقاومت الدن براقمیه‌رق درحال باب‌عالیدن‌امداد طلب‌ایتدی (۱).
عثمان پاشا قلیچ علی پاشا قوماندەسنده اولمق اوزره ۳۰ چکدیری ایله کلن قوتی آلیر آلماز ، امر همایون موجبنجه محمد کرایك یرینه اسلام کرایی قریم‌خانی نصب ایتدی . اسـلام کرای خان اولور اولمـاز معیتی خلقی کاملاً اسلام کرای جهتنه میل ایدنجه محمد کرای فراردن باشقه چاره بوله‌مدی (۹۹۲).

عثمان پاشـا قریمی‌ده تسکین ایلدکدن صوکره دونمنا ایله (استانبول) ه متوجهاً حرکت ایتدی . (استانبول) ه کلدیکی اثناده هنوز وزیر ثانی بولنمله وزرای عظام طرفندن استقبال ایدلمدی . اوهفته عقد ایدیلن دیوان همایونده عثمان پاشا وزیر ثانی مقامنده اوطوردی. صالی کونی (۲ رجب ۹۹۲) حضرت‌پادشاه طرفندن یالی‌کوشکی‌نه قبول ایدلدی. عثمان پاشا حضور شاهانه‌یه کیردیکی زمان حضرت پادشاه :

ــ صفا کلدك عثمان، کل اوطور بقالم. بیوردی.

---

(۱) وان غاوەر ، ترکیه ، ص ۱۶۹

عثمان پاشـا مراسم عبودیتی ایفـادن صکره آیاقده طوردی. حضرت پادشاه تکرار: ــ اوطور! اوطور! دیه فرمان بیوردیلرسـه‌ده عثمان پاشـا امتثالا للامر براز اوطوروب ینه آیاغه قالقدی. عثمان پاشایه دردنجی دفعه اوله‌رق اوطورمسنی امر ایتدکدن صوکره: ــ لالا پاشا ایله شیروانه کیتدیکك زمان نه یاپدك، انلات! دیدی. عثمان پاشا، آرش خانك مغلوبیتنی آکلاتیر آکلاتمز: ــ آفرین عثمان! بیوره‌رق رأس همایونلرنده‌کی اوتاغهٔ ذی قیمتی چیقاروب ید مؤیدلریله عثمان پاشانك باشنه طاقدیلر. حمزه میرزا ایله اولان محاربه‌سنی اکلاتدیغی زمان:

ــ برخوردار اول! برخوردار اول!

دییه‌رك بللرنده‌کی مرصع خنجری عثمان پاشـانك بلنه طـاقدیلر. کنجه خانی امام قولی خان ایله اولان محاربه‌سنی نقل ایتدیکی زمان براوتاغهٔ کرنبها دها احسان بیوردیلر. الـنهایت تاتارخاننك یوزبیك تاتار ایله اوزرینه کلدیکنی وانلره قارشی اوچ درت بیك کشی ایله مقابله ایتدیکنی، تاتار خاننك نه وجه ایله ترك حیات ایلدیکنی نقل ایتدیکی زمان

حضرت پادشاه اللرینی آسمانه طوغری قالدیره‌رق:

— عثمان! ایکی جهانده یوزك آق اولسون. الله سندن راضی اولسون. دییه شهریارانه بر دعا ایتدیلر. و درحال آغالره عثمان پاشایه خلعت و آت ویرملرینی فرمان بیوردیلر. عثمان پاشایی سرایا خلعت گرانبهایه غرق ایده‌رك قوناغنه گوندردیلر. (۱).

وزیر اعظملغی و تبریز سفری. — عثمان پاشا بر قاچ گون صوکره وزیر اعظم نصب اولندی. حتی حقنده‌کی توجه شاهانه‌یه بر دلیل علنی اولمق اوزره مهر همایون، اوته‌دنبری معتاد اولدیغی وجه ایله، عثمان پاشایه بالواسطه گوندرلمیوب قدرینی بر قاتدها اعلا ایچون کندیسنه دیوان همایونده ویرلدی. فقط بو اثناده محمد گرای‌ك اوغلی، باشنه بر طاقم میرزالری طوپلایه‌رق تاتارستانده راحتسزلق حصوله گتیرمه‌سی اوزرینه ایرانه سفر آچمق آرزو ایدیله‌رك عثمان پاشا تکرار سردار تعیین اولندی.

عثمان پاشا، امر همایونی آلیر آلماز (اسکدار)ه

---

(۱) پچوی، جلد، ۳۲ ص ۹۱: ۹۳ — سلانیکی، ص ۱۷۸

چکدی. فقط قیشك حلولی مناسبتیله اردو (قسطمونی) ده ایی مدت آرام ایتدی. ایلك بهار حلول ایدر ایتمز درحال حرکت ایده‌رك (ارضروم) ه واصل اولدی. فقط بواثناده ذخیره‌نك فقدانندن طولایی اپیجه مشکلات چکلدی.

عثمان پاشا، (استانبول) ه کلدیکی کوندن بری نامزاج بولندیغندن اثنای راهده تختروان اوزرنده حرکت ایتدی. بواثناده پیشدار قوماندانی یوسف پاشا دشمنك احوالنه دائر اپیجه معلومات آلوب سریعاً سرداره بیان ایتدی. عثمان پاشا بوخبری آلیر آلماز دیاربکر والیسی محمد پاشا ایله چغاله زاده‌یی کوندردی. محمد پاشا ایله چغاله زاده‌نك معیتنده بولنان اون بیك کشی دشمنه دهشتلی هجوملر اجرا ایلدیلرسه‌ده هیچ بر موفقیته نائل اوله‌مادن عودت ایتدیلر.

بو اثناده ایسه ایران شاهی پایتختنه طوغری چکلدیکندن عثمان پاشا اردوسی (تبریز) اوکنده اردوکاه قوردی (٢٤ رمضان ٩٩٣) (تبریز) شهری، علی قولی خانك قوماندەسنده اولمق اوزره برقاچ بیك کشینك تحت محافظه‌سنده ایدی. عثمان پاشا اردوسنك

(تبریز) اوکنه کلسی اوزرینه ایرانیلر (تبریز) ده مقیم عثمانلیلره فوق العاده اذیت ایلدکلرندن عثمان پاشا بو حاله واقف اولور اولماز شهره مدهش بر هجوم اجرا ایلدی. علی قولی خان فرار ایتدی(۱) عثمان پاشا، شهری ضبط ایدوب شهرك امور انضباطیه‌سنه صوك درجه غیرت ایلدی.

عثمان پاشا «تبریز» شهرینی ضبط ایلدکدن صکره امر تحکیماتنه‌ده صرف مقدرت ایتدی. اوتوز بش کونده اطرافنه ۱۲۷۰۰ آرشون محیطنده برسور انشا ایتدیردی (۲ شوال ۹۹۳) . اوکون جمعه نمازینی «تبریز»ده ادا ایتدی. پاشا، تبریزی تحکیم ایلدیکی اثناده چغاله زاده‌یی (شنب غازان)ه کوندردی. شاه حمزه بونی خبر آلیر آلماز معیتنده ۲۰,۰۰۰ کشی اولدیغی حالده درحال هجوم ایتدی. اولا موفق اولور کبی کورندیسه‌ده بالآخره رجعت ایتمکه باشلادی.

عثمان پاشا بر طرفدن دشمنله محاربه ایدییور، دیکر جهتدن قلعه‌نك تحکیمیله اوغراشیوردی. فقط بو اثناده ایدی‌که خسته‌لغك شدتنه متاعب سفریه‌ده

(۱) سلانیکی، ص ۱۹۸: ۲۰۱

انضمام ایتدیکندن، تختروان اوزرنده اولدیغی حالده اعلای شان عثمانیان ایچون مظفریت پیشنده قوشان عثمان پاشـا، نشوهٔ ظفری سلاح ارقداشـلرینه براقه‌رق ترك حیات ایلدی (٥ ذی الحجه ٩٩٣)(١).

عثمان پاشـا، طقوزنجی عصر هجریده یتیشن قوماندانلر میاننده عفت وصداقت، درایت ومهارت وفرط استقامتله تمیز ایتمش بر جنکاور شهیر تشعاردر.

عثمان پاشانك پدری اوز دمیر پاشا، جنتمکان سلطان سلیمان قانونی دورینك اك مشهور جنکاورلرندن ایدی. عثمان پاشاده پدرینك تربیتکاه جنك وجدالنده اکتساب ایلدیکی عملیات حربیه‌یی حقیله موقع تطبیقه قویدی. غایت کوچك بر سنده ایکن مراتب عالیه‌یه نائل اوله‌رق اعلای شان ایلدی(٢).

عثمان پاشانك تعلیم وتربیه‌سی صرف عسکریدر.

(١) تربه‌سی دیاربکرده‌در. ـ سلانیکی، ص ٢٠٢ ـ صدارتی بر سنه‌در، اثمار التواریخ، ص ٩٣

(٢) عثمان پاشا ٩٦٧ سنه‌سنده پدرینك بقیهٔ عظامنی (دواروه) دن چیقاروب (مصوع) شهرینه کوندرمش واوزرینه مکمل بر تربه انشـا ایتدیرمشدر. (صحائف الاخبار، جلد ٣، ص ٢٤٢.)

پاشـا امور سیاسیه‌یه نه او درجه مداخله ایتمش ، نه‌ده او خصوصده بیوك بر اقتدار کوسترمشدر . فقط امور حربیه‌ده‌کی بره‌سی فوق العـاده‌در . عثمان پاشاده کدك احمد پاشـا کبی سرعت حرکات ایله شهرتشـعاردر . (اسکداردن) قالقوب مختلف محللرده بیـوك بیوك محـاربه‌لر ایده‌رك قفقاس طاغلرینـك بوزلی تپـه‌لرندن بیك درلو مدافعی اقتحام ایله کچه‌سی ، اندن صوکره‌ده قریم احوالنی جزئی بر زمانده تسکین ایلمه‌سی ، پاشـانك همت جلادتکارانه‌سنی اثبات ایدراك بیوك بر دلیلدر .

عثمان پاشانك طبعی غایت لطیف و نشئه‌لی ایدی . ادبا وشعرایی ، خلاصه ارباب معارفی دائمـا حمایه ایدردی . پاشـانك بومعارفپرورلکی قلوب شعراده کندیسنه قارشی ابدی بر حس شکران اویاندیردیغندن زمانك مشاهیرشعراسی ، پاشانك هرفتوحاتنی بر نظم دلارا ایله شهرتلندیرمکه غیرت ایدرلردی . عثمان پاشانك علوجنابی فوق العاده ایدی . مشاق ومتاعبه پك زیاده تحمل ایدر ، حرص انتقامی اصلا سومز ، دین ودولت اغورنده فدای حیات ایلمکی اك بیوك سرنامهٔ

افتخار عدایدردی. شجاعت وبسالتده ممتازالاقران بر وزیر کامل اولوب یننك اصلاح احوال وتوسیع حدودی حقنده خیلی جنکاورلکلر کوسترمشدی. خطهٔ عثمانیه‌نك شرقاً توسیع حدود ایتمسی خصوصنده‌کی غیرت وفعالیتی، ایران ایله اولان محارباتی، قدرینی اعلا ایدن ماثر جنکاورانه دندر.

پاشانك اقتحام موانعله برابر میدان محاربه‌ده ابراز ایلدیکی شجاعت، حقیقةً قهرمانانه‌در. پاشا، محاربه میداننده بر طرفدن محاربه‌نك امر وادارهسنه نظارت، دیکر جهتدن ده یاره‌لیلرك تلطیف قلوبنه غیرت ایدردی. خلاصه، (حدیقة الوزرا) مؤلفیله یکزبان اوله‌رق بزده دییه بیلیرزکه، عثمان پاشا:

مرد ایدی، فرد ایدی، دلاور ایدی،
شکل انسانده بر غضنفر ایدی.

3 1761 06980632 1